

Nulmeting Sint Maarten

Stand van zaken institutionele
integriteitszorg 2014

Maart 2014

General Audit Chamber

Algemene Rekenkamer

Inhoud

Samenvatting	5
1. Inleiding.....	7
1.1 Aandacht voor integriteit.....	7
1.2 Context	7
1.3 Nulmeting institutionele integriteitszorg	8
1.4 Werkwijze	9
1.5 Leeswijzer.....	10
2. Bevindingen per institutie	11
2.1 Staten van Sint Maarten	11
2.1.1. Staatsregeling (artt. 50, 51, 53, 55 en 56).....	11
2.1.2. Landsverordening registratie en financiering politieke partijen.....	11
2.1.3. Landsverordening non activiteit stelling politieke gezagsdragers.....	11
2.1.4. Landsverordening vergoeding voor reis- en verblijfskosten Statenleden.....	11
2.1.5. Landsverordening bezoldiging politieke gezagsdragers.....	11
2.1.6. Landsverordening vervolging politieke gezagsdragers.....	12
2.1.7. Landsverordening rechtspositieregeling griffier.....	12
2.1.8. Landsverordening rechtspositieregeling griffiepersoneel Staten	12
2.1.9. Algemeen	12
2.2 Ministerraad	12
2.2.1. Staatsregeling (artt. 34, 35, en 41).....	12
2.2.2. Landsverordening integriteitsbevordering ministers	13
2.2.3. Landsverordening bezoldiging politieke gezagsdragers.....	13
2.2.4. Landsverordening vergoeding reis- en verblijfskosten ministerraad.....	13
2.2.5. Landsverordening vervolging politieke gezagsdragers.....	14
2.2.6. Landsverordening non activiteit stelling politieke gezagsdragers.....	14
2.2.7. Reglement van Orde	14
2.2.8. Comptabiliteitsverordening (artikel 47: aanbestedingen).....	14
2.2.9. Gedragscode.....	14
2.2.10. Landsverordening Corporate Governance	14
2.3 Hoge Colleges van Staat.....	15
2.3.1. Raad van Advies (RvA).....	15
2.3.1.1 Staatsregeling en Landsverordening Raad van Advies.....	15
2.3.1.2. Landsbesluit ham arbeidsvoorwaarden secretaris en personeel secretariaat RvA.....	15
2.3.1.3. Reglement van Orde	15
2.3.1.4. Landsbesluit ham houdende remuneraties vicevoorzitter, leden en plv. leden.....	15
2.3.2. Ombudsman.....	15
2.3.2.1 Landsverordening op de Ombudsman	15
2.3.3. Algemene Rekenkamer (AR).....	16
2.3.3.1 Landsverordening Algemene Rekenkamer/Gedragscode	16
2.3.3.2. Reglement van Orde	16
2.3.3.3. Landsbesluit Reglement arbeidsvoorwaarden secretaris	16

2.3.3.4. Landsbesluit Reglement arbeidsvoorwaarden personeel.....	16
2.3.3.5. Landsbesluit ham remuneraties voorzitter, leden en plv. leden AR.....	16
2.4 Ambtelijke organisatie, zeven ministeries.....	17
2.4.1. Algemene bevindingen.....	17
2.4.1.1. Diversiteit aan antwoorden.....	17
2.4.1.2. Uitvoeringsregelingen.....	17
2.4.1.3. Gedragscode.....	18
2.4.1.4. Verantwoordelijkheid voor integriteitszorg.....	18
2.4.1.5. Leerkrachten.....	19
2.4.2. Bevindingen per aspect van integriteitszorg.....	19
2.4.2.1. Eed/ belofte (artikel 43 LMA).....	19
2.4.2.2. Werktijdenregeling (artikel 46 LMA).....	20
2.4.2.3. Nevenwerkzaamheden (belangenverstrengeling) (artikel 51-5 LMA).....	20
2.4.2.4. Gebruik van overheidsgoederen (artikel 57 LMA).....	22
2.4.2.5. Het aannemen van geschenken (artikel 58, 59 LMA).....	23
2.4.2.6. Geheimhouding (artikel 61 LMA).....	24
2.4.2.7. Dienstkleding (artikel 63 LMA).....	25
2.4.2.8. Dienstreizen (artikel 72 LMA).....	26
2.4.2.9. Vertrouwenspersonen integriteit (artikel 82, 83 LMA).....	27
2.4.2.10 Vermoeden van inbreuk op integriteit (artikel 84 LMA).....	27
2.4.2.11 Disciplinaire straffen, schorsing en ontslag (artikelen 86-102 LMA).....	28
2.4.2.12 Gedragscode.....	28
2.4.2.13. Ambtsmisdrijven (Wetboek van Strafrecht, tweede boek, titel XXVIII, artt. 2.344 – 2.364), ambtsovertredingen (derde boek, titel VII, artt. 3.60 – 3.68), schendingen van geheimen (tweede boek, titel XIV).....	29
2.4.2.14. Risico analyses.....	30
2.5 Korps Politie Sint Maarten.....	31
2.5.1. Eed/belofte (artikel 26).....	31
2.5.2. Ambtsverplichtingen (artikel 96) / Gedragscode, Beroepscode.....	31
2.5.3. Geheimhoudingsplicht (artikel 97).....	31
2.5.4. Dienstkleding (artikel 98).....	31
2.5.4. Nevenfuncties/belangenverstrengeling (artikel 105).....	31
2.5.5. Geschenkenregeling (artikel 106).....	32
2.5.6. Gebruik overheidsgoederen (artikel 108).....	32
2.5.7. Disciplinaire straffen (hoofdstuk X).....	32
2.5.8. Landsverordening materieel ambtenarenrecht (artt. 72, 73 en 80).....	32
2.5.9. Ambtsmisdrijven/ambtsovertredingen (wetboek van strafrecht).....	32
2.5.10. Risico analyses.....	32
3. Conclusies.....	33
3.1 Algemene Conclusies.....	33
3.1.1. Integriteit infrastructuur.....	33
3.1.2. Uitvoeringsregelingen.....	33
3.1.3. Ontbrekende regelgeving.....	33
3.1.4. Gebrek aan uniformiteit.....	34

3.1.5. Behoeftte aan normering	34
3.1.6. Gedragscode.....	34
3.1.7. Verantwoordelijkheid voor integriteitszorg	34
3.2 Specifieke conclusies	35
3.2.1. Staten	35
3.2.2. Representatiekosten.....	35
3.2.3. Auto en telefoon	35
3.2.4. Aanbesteden	35
3.2.5. Corporate Governance Council	35
3.2.6. Secretarissen hoge colleges van staat.....	35
3.2.7. Ombudsman.....	35
3.2.8. Leerkrachten	36
3.2.9. Eed/belofte	36
3.2.10. Mobiele telefoon	36
3.2.11. Geschenken	36
3.2.12. Omgang tussen ambtenaren en Statenleden en “persinstructie”	36
3.2.13. Reis- en verblijfskosten	36
3.2.14. Vermoeden van inbreuk op integriteit.....	36
3.2.15. Risico analyse	36
3.2.16. Politie.....	36
4. Aanbevelingen.....	37
4.1 Het stelsel van integriteitszorg kent twee onderdelen.....	37
4.2 Implementatie van wetgeving	37
4.3 Uitvoeringsregelingen	37
4.4 Bureau Integriteit	37
4.5 Gedragscodes	38
4.6 Eedaflegging.....	38
4.7 Aanbesteden.....	38
BIJLAGE I	39

Samenvatting

Integriteit is een wezenlijke voorwaarde voor vertrouwen in de overheid. Vooral de integriteit van bestuurders en ambtenaren vormt één van de belangrijkste voorwaarden voor het vertrouwen van burgers (en van media) in het openbaar bestuur. De Rekenkamer acht, naast effectiviteit, doelmatigheid en klantgerichtheid, de integriteit als een essentiële voorwaarde voor het goed functioneren van de overheid. Samen bepalen ze de kwaliteit van een bestuurlijke- en ambtelijke organisatie. De burger moet kunnen vertrouwen in het functioneren van de overheid. Dat vertrouwen van de burger kan alleen gewonnen worden of behouden en versterkt, indien de kwaliteit, de onkreukbaarheid en de zorgvuldigheid van de overheid en dus de integriteit boven elke twijfel zijn verheven. De bijdrage van de Rekenkamer met betrekking tot het geven van de noodzakelijke aandacht aan een preventief integriteitsbeleid en aan een zorgvuldig stelsel van integriteitszorg wordt op basis van dit (op artikel 33 van de landsverordening Algemene Rekenkamer) onderzoek, t.w.

Nulmeting Institutionele Integriteitszorg.

In de nulmeting, heeft de Algemene Rekenkamer antwoorden gezocht op de volgende vragen:

- In welke mate heeft de wetgever artikel 101 van de Staatsregeling uitgewerkt in verordeningen met betrekking tot de zorg voor integriteit?
- In welke mate heeft de regering de opdracht in de verordeningen aan de regering om bepaalde aspecten van integriteit nader uit te werken, nader te normeren in landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, ministeriele regelingen e.d. voldaan?
- In welke mate worden de verordeningen waarin integriteitsaspecten aan de orde zijn en de uitvoeringsregelingen ter zake, gehandhaafd en uitgevoerd?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden is aan de hand van alle afkondigingsbladen sinds 10 oktober 2010 een inventarisatie opgesteld per "instituut" (Staten, Ministerraad, Hoge Colleges van Staat, ambtelijke organisatie en Politie) van alle verordeningen waarin integriteit of aspecten daarvan aan de orde komen. Tevens is geïnventariseerd welke artikelen m.b.t. integriteit van welke verordeningen vragen om uitvoeringsregelingen en nadere normeringen. Onderzocht is welke uitvoeringsregelingen er al zijn en of ze daadwerkelijk functioneren. De nulmeting geeft de stand van zaken aan met betrekking tot de wet- en regelgeving op het gebied van de verschillende integriteitsaspecten alsook de wijze van uitvoering en handhaving van die wet- en regelgeving, op dit moment t.w. maart 2014. Voor het doen van de nulmeting is gebruik gemaakt van enquêtes die aan de Voorzitter en Griffier van de Staten, aan de Voorzitter en de Secretaris van de Ministerraad, aan de secretarissen van de Hoge Colleges van Staat, aan de Secretarissen-Generaal van de zeven ministeries, aan een aantal bezetters van zogenaamde risico-functies (inspecties, vergunningverleners) en aan de Hoofdcommissaris van Politie zijn verzonden. Een beperkt aantal functionarissen werd uitgenodigd voor een "verdiepend" interview naar aanleiding van de enquêtevragen en aan de hand van vooraf opgestelde vragenlijsten.

Op basis van de resultaten van de inventarisaties, de enquêtes en de interviews heeft de Rekenkamer enige algemene conclusies geformuleerd:

- De infrastructuur van organieke wetgeving op het gebied van de zorg voor integriteit is op orde.
- Veel formele verordeningen op het gebied van integriteit worden niet of nauwelijks uitgevoerd of daarmee is pas onlangs een begin gemaakt.
- Vrijwel geen enkele uitvoeringsregeling die uit de formele verordeningen voortvloeien is tot stand gekomen.
- Meestal, niet altijd, vindt wel per ministerie een eenduidige uitvoering van een regeling plaats. Coördinatie van interpretatie en uitvoering van Landsverordening Materieel Ambtenarenrecht-regelingen voor de gehele ambtelijke organisatie, vinden niet of nauwelijks plaats. Er is geen garantie dat binnen de ambtelijke organisatie "in gelijke gevallen, gelijk wordt gehandeld".
- Om te bereiken dat door de verschillende bevoegde gezagen en de verschillende ministeries in gelijke gevallen gelijk wordt gehandeld, dient de normering van de regelingen nader geconcretiseerd te worden. Daarvoor dienen uitvoeringsregelingen. Die ontbreken veelal.

- De Gedragscode voor ambtenaren wordt door ongeveer de helft van de ondervraagden niet gekend.
- Er is onduidelijkheid t.a.v. de verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het terrein van integriteitszorg binnen de ambtelijke organisatie. M.a.w., het is onduidelijk wie in de ambtelijke organisatie voor welke integriteitsonderwerpen verantwoordelijk mag worden gesteld.

Specifieke conclusies per instituut zijn ook in het rapport opgenomen w.o.:

- De Rekenkamer constateert dat de procedures met betrekking tot het melden van een vermoeden van inbreuk op integriteit veel onduidelijkheden oproepen en ook verschillend worden uitgevoerd;
- De Algemene Rekenkamer concludeert dat er geen voor de ambtelijke organisatie uniform geldende regeling is voor de omgang van ambtenaren met de pers en met Statenleden;
- De Rekenkamer constateert dat er binnen de overheid geen formele regeling is voor het aannemen van kleine geschenken;
- Nadere regels met betrekking tot de vergoeding van verblijfskosten hebben de vorm van beleidsregels hebben gekregen in plaats van de bij Landsverordening voorgeschreven vorm van Landsbesluit houdende algemene maatregelen;
- Dat aanbestedingen zeer "integriteitsgevoelig" zijn en dat ook op dit terrein het aan nadere normering ontbreekt.

De Rekenkamer heeft op een aantal aspecten niet kunnen bevestigen:

- Precies hoeveel ambtenaren niet zijn beëdigd, sinds de beëdiging niet meer in handen van de Gouverneur plaatsvindt. Uit verstrekte informatie zou het om honderden gaan;
- Het aantal risico analyses die hebben plaatsgevonden van voor integriteitsschendingen kwetsbare functies en/of werkprocessen;
- Dat de financiering van de Corporate Governance Council goed geregeld is;
- Dat alle leerkrachten (in het openbaar onderwijs) beëdigd zijn;
- Of maatregelen worden genomen in geval van excessief gebruik van de door de overheid verstrekte mobiele telefoons.

De Algemene Rekenkamer adviseert de regering zich in eerste instantie vooral te focussen op de *hard controls* en met name op het uitvoeren van de belangrijke integriteitswetgeving en tevens op het ontwikkelen in de verordeningen voorgeschreven uitvoeringsregelingen. Voorts pleit de Rekenkamer voor een versnelde volledige uitvoering van de bekende integriteitsverordeningen als de Landsverordening integriteitsbevordering ministers en de Landsverordening registratie en financiering politieke partijen. De ontbrekende uitvoeringsregelingen zouden versneld, bijvoorbeeld in de vorm van een wetgeving technische Task Force, kunnen worden ontwikkeld.

Verder beveelt de Algemene Rekenkamer aan ontbrekende normen (draaideurconstructies, klokkenluidersregelingen, maar ook geschenkenregelingen, vergoeding kosten van meereizende echtgenoten, vergoeding verlengd verblijf, vergoeding kosten behoud professionaliteit, vakbladen etc.) op te nemen in te ontwikkelen Gedragscodes. Deze aanbeveling geldt dan vooral voor de Staten en voor de Ministerraad. De Gedragscode voor de ambtenaren overheid Sint Maarten moet worden herzien en een "status" worden gegeven bijvoorbeeld door hem vast te stellen bij landsbesluit of ministeriele regeling.

Voorts, beveelt de Rekenkamer aan een campagne in te richten gericht op de versnelde afleggen van de eed of belofte van alle ambtenaren die dat nog niet hebben gedaan. Dat geldt ook voor de leerkrachten in het openbaar onderwijs. Tenslotte, maar zeer essentieel gezien de integriteitsgevoeligheid van de aanbestedingen, beveelt de Rekenkamer aan de in artikel 47 van de Comptabiliteitsverordening voorgeschreven nadere regels m.b.t. de inrichting van openbare aanbestedingen e.d., versneld te laten ontwikkelen.

1. Inleiding

1.1 Aandacht voor integriteit

De Algemene Rekenkamer acht integriteit een wezenlijke voorwaarde voor vertrouwen in de overheid. Integriteit van bestuurders en ambtenaren vormt één van de belangrijkste voorwaarden voor het vertrouwen van burgers (en van media) in het openbaar bestuur. Recente affaires hebben aangetoond dat een organisatie in haar geloofwaardigheid wordt aangetast als de integriteit eenmaal geschonden is en geschonden vertrouwen terugwinnen is niet gemakkelijk. Preventief integriteitsbeleid, toenemende aandacht voor een zorgvuldig stelsel van integriteitszorg is zowel voor de bestuurlijke organisatie van ons land als voor de het bestuur ondersteunende ambtelijke organisatie van groot belang.

Naast effectiviteit, doelmatigheid en klantgerichtheid wordt de integriteit in toenemende mate gezien als een essentiële voorwaarde voor het goed functioneren van de overheid. Samen bepalen ze de kwaliteit van een bestuurlijke- en ambtelijke organisatie. Het is van essentieel belang dat de burger vertrouwen heeft in het functioneren van de overheid. Dat vertrouwen van de burger kan alleen gewonnen worden of behouden en versterkt, indien de kwaliteit, de onkreukbaarheid en de zorgvuldigheid van de overheid en dus de integriteit boven elke twijfel zijn verheven.

In essentie geeft onze constitutie (Staatsregeling) ook die opdracht aan de overheid. Artikel 101: *“bij landsverordening worden regels gesteld teneinde de rechtmatigheid en integriteit van het bestuur en bestuurlijk handelen (en het financieel beheer) te waarborgen”*. Een aantal organieke landsverordeningen waarin aspecten van integriteit zijn opgenomen, is van kracht sinds 10 oktober 2010. In een aantal gevallen geven deze verordeningen zelf invulling en normering aan het begrip integriteit, in andere gevallen vraagt de verordening een nadere uitwerking, nadere concrete normen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen of in ministeriele regelingen.

De Algemene Rekenkamer wil een bijdrage leveren aan het geven van de noodzakelijke aandacht aan een preventief integriteitsbeleid en aan een zorgvuldig stelsel van integriteitszorg. Dat heeft zij gedaan door in het auditplan 2013 een op artikel 33 van de landsverordening Algemene Rekenkamer gebaseerd integriteitsonderzoek op te nemen. In het voorjaar van 2013 werd aangekondigd dat het onderzoek de vorm zou krijgen van een zogenaamde “nulmeting” naar de institutionele integriteit. De Rekenkamer maakt een nulmeting, een opname van de stand van zaken van de institutionele integriteitszorg, (dus de zorg voor integriteit op het niveau van instituties) van organen en dus niet op individueel niveau. De Rekenkamer onderzoekt in dit kader of het integer handelen van bestuur en ambtelijke organisatie, als “instituties” voldoende geborgd is in wet- en (uitvoerings-) regelgeving en in welke mate deze wordt uitgevoerd. In oktober 2013 werd een Plan van Aanpak voor de nulmeting door het bestuur van de Algemene Rekenkamer vastgesteld. Begin december 2013 werd gestart met de uitvoering van het onderzoek “nulmeting institutionele integriteitszorg”.

1.2 Context

In de loop van 2013 deden zich op bestuurlijk en politiek niveau enige incidenten voor. Deze incidenten brachten de aandacht voor integer bestuurlijk handelen in een enorme stroomversnelling. De opstellers van het Plan van Aanpak nulmeting institutionele integriteitszorg werden tijdens de voorbereidingen van het plan geconfronteerd met het Koninklijk Besluit van 30 september 2013 waarin de Gouverneur als koninkrijksorgaan de opdracht krijgt een onafhankelijk onderzoek te gelasten; dit onderzoek richt zich op behoorlijk en integer functioneren van het openbaar bestuur zoals dat een democratische rechtsstaat betaamt. Omdat de regering van Sint Maarten de juridische kwaliteit van het Koninklijk Besluit in twijfel trok werd bij een door alle ministers ondertekende ministeriele beschikking een “integriteitscommissie Sint Maarten” ingesteld. Al eerder kondigde de Minister-President aan dat de regering van Sint Maarten aan het internationale onderzoeksbureau *Transparency International* zou opdragen een breed opgezet onderzoek in te stellen naar de stand van zaken op het gebied van corruptie, fraude, integriteit e.d. binnen het Land Sint Maarten.

Te midden van de sterk toenemende aandacht voor integriteitskwesties en met name voor integriteitsschendingen en te midden van aangekondigde zware integriteitsonderzoeken, besloot de Rekenkamer de nulmeting institutionele integriteitszorg voort te zetten en af te ronden. Dit rapport is daarvan getuige. De Algemene Rekenkamer acht zich immers bij het uitstek het geëigende orgaan om integriteitsonderzoeken uit te voeren, omdat zij haar onderzoeksbevoegdheden baseert op de wet, namelijk artikel 33 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer. Daarbij komt dat de nulmeting een objectief en structureel karakter heeft doordat zij zich richt op integriteit zoals die al of niet in wet- en regelgeving is vastgelegd en zoals die al of niet behoorlijk wordt gehandhaafd. Incidenten, grove integriteitsschendingen zijn geen object van dit onderzoek.

1.3 Nulmeting institutionele integriteitszorg

In voorliggend onderzoek, de nulmeting, heeft de Algemene Rekenkamer antwoorden gezocht op de volgende vragen:

- In welke mate heeft de wetgever artikel 101 van de Staatsregeling uitgewerkt in verordeningen met betrekking tot de zorg voor integriteit?
- In welke mate heeft de regering de opdracht in de verordeningen aan de regering om bepaalde aspecten van integriteit nader uit te werken, nader te normeren in landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, ministeriele regelingen e.d. voldaan?
- In welke mate worden de verordeningen waarin integriteitsaspecten aan de orde zijn en de uitvoeringsregelingen ter zake, gehandhaafd en uitgevoerd?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden is aan de hand van alle afkondigingsbladen sinds 10 oktober 2010 een inventarisatie opgesteld per "instituut" (Staten, Ministerraad, Hoge Colleges van Staat, ambtelijke organisatie en Politie) van alle verordeningen waarin integriteit of aspecten daarvan aan de orde komen¹. Tevens is geïnventariseerd welke artikelen m.b.t. integriteit van welke verordeningen vragen om uitvoeringsregelingen en nadere normeringen. Onderzocht is welke uitvoeringsregelingen er al zijn en of ze daadwerkelijk functioneren. Voor de inventarisatie van voor het onderzoek toepasselijke wet- en regelgeving wordt verwezen naar bijlage I.

---

¹ De zittende en staande magistratuur zijn niet meegenomen in de nulmeting omdat de rechtspositie anders is geregeld dan die van ambtenaren. Voorts is het aan de Raad voor de Rechtshandhaving om toezicht te houden op het functioneren van de rechtshandavingsketen, dus ook op het Openbare Ministerie (OM) en op de integriteit van het functioneren van het OM.

Tevens is gedefinieerd en limitatief opgesomd op welke regels met betrekking tot integer handelen door de genoemde instituties, op welke vormen en aspecten van integriteit, het onderzoek zich richt:

Aspecten van integriteit t.b.v. de nulmeting opgesteld naar aanleiding van de inventarisatie van wet- en regelgeving	
- Onverenigbare functies en ambten	- Nevenfuncties
- Zuivere besluitvorming en stemming	- Geschenkenregeling
- Afleggen eed/beloofte	- Geheimhouding
- Belangenverstremgeling	- Registratie zakelijke en financiële belangen
- Vergoeding kosten representatie	- Reis- en verblijfskosten, declaratieregelingen
- Aanbestedingen	- Gebruik van overheidsgoederen
- Gedragscodes	- Risico analyses
- Draaideur constructies ²	- Klokkenluidersregelingen
Vertrouwenspersonen	- Corporate Governance
- Ambtsmisdrijven en ambt overtredingen	- Handelwijze bij schending integriteit
- Registratie, aangifte bij OM, disciplinaire straffen	

De nulmeting geeft de stand van zaken met betrekking tot de wet- en regelgeving op het gebied van de bovengenoemde integriteitsaspecten en de wijze van uitvoering en handhaving van die wet- en regelgeving, aan op een bepaald moment. Dat moment kan gesteld worden op het einde van de onderzoeksperiode, maart 2014.

1.4 Werkwijze

Nadat in oktober 2013 het bestuur van de Algemene Rekenkamer het eerder opgestelde Plan van Aanpak voor de nulmeting institutionele integriteit had vastgesteld is gekozen voor de volgende werkwijze ter uitvoering van het onderzoek.

- **Aankondigingsbrieven:** De Voorzitter van de Staten en de Minister- President worden per brief door het bestuur van de Algemene Rekenkamer op de hoogte gesteld van de start van het integriteitsonderzoek “dat zal leiden tot een nulmeting”, een opname van de stand van zaken met betrekking tot de integriteitszorg, zoals die is neergelegd (of wellicht nog niet) in wet- en regelgeving. In de nulmeting wordt tevens de stand van zaken opgenomen m.b.t. de mate waarin de wet- en (uitvoerings-) regelgeving wordt uitgevoerd en gehandhaafd. In de brief geeft de Rekenkamer aan dat het onderzoek in korte tijd zonder enig publicitair vertoon, zal worden uitgevoerd (december 2013). De geïnventariseerde regelingen op het gebied van integriteit worden per regeling en artikelnummer nader geduid (december 2013).
- **Presentaties:** Presentaties aan de Voorzitter van de Staten, aan de Minister-President, aan de Ministerraad en aan de vergadering van de Secretarissen- Generaal, worden voorbereid en gehouden (december 2013, januari 2014)
- **Web enquête:** “Web-enquêtes” voor 44 respondenten worden voorbereid. Aan de hand van de toepasselijke regelingen en artikelen worden per “instituut” de enquêtevragen

² De draaideurconstructie is een meestal dubieuze juridische constructie die door werkgevers gebruikt wordt om werknemers in dienst te houden of wederom in dienst te nemen.

opgesteld. Voor de ambtelijke organisatie betreft dit 75 vragen, voor de overige instituties beduidend minder (eerste helft januari 2014). De web-enquêtes worden met begeleidende e-mail toegezonden aan de Voorzitter en Griffier van de Staten, aan de Voorzitter en de Secretaris van de Ministerraad, aan de secretarissen van de Hoge Colleges van Staat, aan de Secretarissen-Generaal van de zeven ministeries, aan een aantal bezetters van zogenaamde risico-functies (inspecties, vergunningverleners) en aan de Hoofdcommissaris van Politie. De respondenten worden verzocht binnen een week de enquête in te vullen en te retourneren. Uiteindelijk worden 41 van de 44 uitgezette enquêtes terug ontvangen, specifiek een “response rate” van 93%. De antwoorden op de enquêtes worden in kaart gebracht per instituut en tevens per ministerie.

- **Interviews:** Een beperkt aantal functionarissen wordt uitgenodigd voor een “verdiepend” interview naar aanleiding van de enquêtevragen en aan de hand van vooraf opgestelde vragenlijsten. De voorzitter en de secretaris interviewen de Voorzitter van de Staten en de Minister-President, onder leiding van de secretaris worden de secretarissen van de Raad van Advies (RvA), de Ombudsman, de Secretarissen-Generaal, Hoofd P&O, Hoofd BAK, en de Hoofdcommissaris van Politie geïnterviewd (eerste helft februari).
- **Interviewverslagen:** De verslagen van de interviews worden ter verificatie toegestuurd aan de geïnterviewden met het verzoek binnen een paar dagen te reageren opdat de verslagen kunnen worden vastgesteld (tweede helft februari).
- **Nota's van bevindingen:** Van de enquêtegegevens en van de gegevens die uit de interviews zijn gekomen worden per instituut, althans voor de Staten, de Ministerraad en de zeven ministeries, “nota's van bevindingen” opgesteld. Aan de Griffier van de Staten, aan de Secretaris van de Ministerraad en aan de Secretarissen-Generaal van de ministeries wordt verzocht te reageren op de nota's van bevindingen zodat ook deze kunnen worden vastgesteld. (eind februari, begin maart 2014).
- **Hoor- en wederhoor:** Het concept eindrapport is aan de Minister-President verstuurd op 25 maart 2014. De Raad van Ministers heeft om meer tijd gevraagd, tot uiterlijk 10 april 2014, voor het geven van een reactie. Er is op 10 april geen reactie ontvangen waardoor het concept rapport op 11 april definitief is geworden.

1.5 Leeswijzer

De bevindingen van de nulmeting zijn in hoofdstuk 2 per instelling, gespecificeerd naar integriteitsaspect opgenomen in de volgorde van behandeling in de web-enquêtes. Resultaten voor de Staten, Ministerraad, Hoge Colleges van Staat, het ambtelijk apparaat en de Korps Politie passeren het revue in dit hoofdstuk op basis van de gegevens van de enquêtes/interviews. De conclusies worden gepresenteerd in hoofdstuk 3, ook per instelling. In hoofdstuk 4 worden de aanbevelingen van Algemene Rekenkamer uitgebreid toegelicht.

De inventarisatie van wet- en regelgeving op het gebied van integriteitszorg die (aspecten van) integriteit regelen is in bijlage I opgenomen. De gegevens van de enquêtes (vragen per instituut, tabellen met e.d.) zijn opgenomen als aparte bijlage die digitaal beschikbaar is.

2. Bevindingen per institutie

2.1 Staten van Sint Maarten

De volgende regelingen met betrekking tot integriteit en van toepassing op de Staten, zijn op uitvoering, handhaving en uitwerking onderzocht.

2.1.1. Staatsregeling (artt. 50, 51, 53, 55 en 56)

- Artikel 50 van de Staatsregeling regelt de schorsing (in geval van in bewaring genomen als verdachte van een strafbaar feit) en ontslag (in geval van onherroepelijke veroordeling wegens het begaan van een strafbaar feit) van rechtswege van een Statenlid. Uit de toelichting op dit artikel blijkt dat dit artikel gezien moet worden als een ultimum remedium. *“Politieke gezagsdragers hebben een voorbeeldfunctie. Zij dienen zich verre te houden van zaken die een smet kunnen werpen op hun ambt. Zij dienen in eerste instantie zelf de afweging te maken of grenzen worden overschreden waardoor een goede taakuitoefening in het gedrang komt”*. De voorzitter geeft aan geen rol bij deze afwegingen te spelen.
- Volgens geënquêteerden, bestaat geen behoefte bij landsverordening andere onverenigbare betrekkingen te benoemen dan die genoemd in artikel 51 van de Staatsregeling.
- Er zijn geen interne inventarisaties van “nevenfuncties” van Statenleden en van hun zakelijke belangen en deelnemingen, hoewel kennis daarvan het de voorzitter makkelijker zou maken de regelingen uit de Staatsregeling met betrekking tot mogelijke belangenverstrengeling in relatie tot zuivere besluitvorming op een evenwichtige manier toe te passen.
- Er is geen behoefte aan een landsverordening waarin regels worden gesteld ter bevordering van een evenwichtig verkiezingsverloop.
- Hoewel de afgelegde eed het aannemen van enig geschenk verbiedt, bestaat de behoefte aan een nadere geschenkenregeling. Deze kan worden opgenomen of in het Reglement van Orde of in een aparte Gedragscode.

2.1.2. Landsverordening registratie en financiering politieke partijen

- De Electorale Raad (ER) is onlangs benoemd. Hoewel volgens deze verordening de Staten alle faciliteiten beschikbaar stellen voor een goede en onafhankelijke taakuitoefening, ziet de voorzitter voorlopig geen rol voor de Staten bij de uitwerking van het functioneren van de ER. De verordening wordt nog niet voluit uitgevoerd. Verplichte en facultatieve uitvoeringsregelingen zijn nog niet ontwikkeld.

2.1.3. Landsverordening non activiteit stelling politieke gezagsdragers

- Niet van toepassing geweest. Er hebben volgens respondenten geen zaken zich voorgedaan.

2.1.4. Landsverordening vergoeding voor reis- en verblijfskosten Statenleden

- Statenleden ontvangen een vaste maandelijkse vergoeding van NAF 500,- voor vervoerskosten. Dit geldt ook voor de Voorzitter. De reis- en verblijfskosten worden consequent volgens de bestaande, algemeen geldende, regelingen gedeclareerd. Verblijfskosten worden als *per diem* betaald. Er zijn geen uitzonderingen mogelijk, en er bestaan geen extra regelingen.

2.1.5. Landsverordening bezoldiging politieke gezagsdragers

- Statenleden ontvangen 6% van hun bezoldiging voor representatiekosten. Er zijn hiernaast geen andere declaratieregelingen voor representatiekosten.
- Statenleden ontvangen een vergoeding voor de kosten van het zakelijk gebruik van de auto en telefoon. Deze vergoeding is niet in een aparte regeling vastgelegd. Statenleden hebben daarnaast de beschikking over een van Statenwege verstrekte mobiele telefoon (abonnements- en gesprekskosten komen voor rekening van de Staten), een laptop en een iPad.

- Alleen de Voorzitter van de Staten beschikt over een van Statenwege verstrekte dienstauto. De kosten van de dienstauto komen voor rekening van de Staten.

2.1.6. Landsverordening vervolging politieke gezagsdragers

- Vervolging van een Statenlid conform de regelen van deze landsverordening heeft eenmaal plaats gevonden.

2.1.7. Landsverordening rechtspositieregeling griffier

- De griffier mag geen nevenfuncties aanvaarden zonder toestemming van de Staten; de griffier legt de eed/belofte af; de griffier kan niet tevens lid van de Staten zijn; de griffier ontvangt een toelage van 6% van zijn bezoldiging als representatietoelage. Een aantal bepalingen van de Landsverordening materieel ambtenarenrecht (LMA)-rechtspositieregelingen is van toepassing op de griffier. De LMA-integriteitsaspecten zijn echter niet van toepassing verklaard op de griffier. Er zijn geen plannen daartoe. Deze integriteitsaspecten komen in gesprekken tussen de Voorzitter en de griffier aan de orde.
- Het “reglement van de Staten” waarbij aan de griffier een onkostenvergoeding voor gebruik van auto en telefoon kan worden toegekend, is niet tot stand gekomen. Dit type vergoedingen is in het contract met de griffier geregeld.

2.1.8. Landsverordening rechtspositieregeling griffiepersoneel Staten

- Het in de verordening voorgeschreven reglement, goedgekeurd door de Staten, waarin bezoldiging en toelagen voor het personeel worden toegekend, is niet tot stand gekomen. Voor bezoldiging en toelagen is het door de Staten vastgestelde functieboek gebruikt. Het LMA is van overeenkomstige toepassing op het griffiepersoneel. Zo ook derhalve de integriteitsaspecten van het LMA.

2.1.9. Algemeen

- Niet alle integriteitsaspecten, ook in hun nadere uitwerking en nuancering, zijn opgenomen in bovengenoemde regelingen. Genoemd kunnen worden: draaideurregelingen, klokkenluidersregelingen, uitwerking geschenkenregeling, uitwerking reiskostenregeling (meereizen partners, verlengen van dienstreizen etc.). De geïnterviewde vertegenwoordigers van de Staten dachten verschillend omtrent de regeling van deze onderwerpen; t.w. of in een Gedragscode of in het Reglement van Orde.

2.2 Ministerraad

De volgende regelingen met betrekking tot integriteit en van toepassing op de Ministerraad (MR), zijn onderzocht op uitwerking, uitvoering en handhaving.

2.2.1. Staatsregeling (artt. 34, 35, en 41)

- Bij landsverordening kan ten aanzien van andere openbare betrekkingen dan in de Staatsregeling genoemd, worden bepaald dat zij niet gelijktijdig met het ambt van minister kunnen worden uitgeoefend. Aan deze landsverordening bestaat geen behoefte volgens de geënquêteerden. De screening van beoogde ministers (procedure neergelegd in Landsbesluit van 22 mei 2013, no LB- 13/0442) voorkomt dat van onverenigbare betrekkingen sprake is.
- De Staatsregeling benoemt een aantal gevallen van mogelijke verstrengeling van persoonlijke en zakelijke belangen door ministers . De screening van beoogde ministers voorkomt in toenemende mate problemen met mogelijke belangenverstrengeling. De Minister-President waakt als voorzitter van de ministerraad (MR) over een gerichte toepassing van de regelingen m.b.t. belangenverstrengeling uit de Staatsregeling. De voorzitter van de MR heeft als zodanig slechts een enkele keer behoeven in te grijpen.
- Hoewel de door de Ministers afgelegde eed of belofte het aannemen van enig geschenk verbiedt, bestaat wel behoefte aan een nadere regeling voor het aannemen van geschenken. Dat kan gebeuren in een voor de leden van de MR op te stellen Gedragscode.

2.2.2. Landsverordening integriteitsbevordering ministers

- De minister dient binnen 30 dagen na de aanvaarding van zijn ambt een schriftelijke verklaring te overleggen waarin hij naar getrouwheid aangeeft welke zakelijke belangen hij en zijn echtgenote of partner hebben, welke vermogensbestanddelen zij bezitten, welke nevenfuncties of nevenwerkzaamheden zij vervullen en de eventueel geldelijke vergoeding die daaraan is verbonden en of de kinderen zakelijke belangen en overige vermogensbestanddelen bezitten. De ministers van het zittende Kabinet hebben niet tijdig de bedoelde verklaring ingediend.
- Volgens deze landsverordening moet ook de gewezen minister, binnen 30 dagen nadat hij is opgehouden minister te zijn, een dergelijke verklaring indienen. Dit is bij gelegenheid van de ontbinding van het Kabinet Wescot-II niet gebeurd. De Rekenkamer heeft niet kunnen bepalen of gewezen ministers die niet aan deze verplichting hebben voldaan, met de strafbepaling uit de verordening (t.w. gevangenisstraf van ten hoogste 3 jaar) bekend zijn.
- De leden van het Kabinet Wescot-III hebben de verklaring (bij het aantreden), weliswaar te laat, ingediend volgens het model, neergelegd in het Landsbesluit houdende algemene maatregelen model schriftelijke verklaring ministers.
- De Minister-President beslist welke zakelijke belangen, nevenfuncties en nevenwerkzaamheden ongewenst zijn met het oog op een goede vervulling van het ambt van minister, op de onpartijdigheid, de onafhankelijkheid en het vertrouwen daarin. Hieromtrent wint de Minister-President advies in bij de Raad van Advies en bij de Algemene Rekenkamer. Volgens de Minister-President heeft deze situatie zich niet voorgedaan. De Rekenkamer heeft geen verzoek om advies ontvangen.
- De schriftelijke verklaringen worden door de Minister-President ingediend bij de Griffier van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie. Deze houdt een register bij van de verklaringen. De landsverordening schrijft een dwingende Lbham voor waarin regels zijn opgenomen omtrent het bewaren en vernietigen van documenten als de schriftelijke verklaringen. Tevens worden in de verordening een aantal facultatieve uitwerkingen in de vorm van een Lbham of nadere regels aangegeven. De Rekenkamer heeft noch de dwingend voorgeschreven Lbham, noch de niet dwingend voorgeschreven regelingen gevonden.
- De Minister-President zegt toe, zoveel als in haar vermogen ligt, aandacht te besteden aan de rechtmatige uitvoering van deze landsverordening.

2.2.3. Landsverordening bezoldiging politieke gezagsdragers

- Volgens de verordening ontvangen de ministers een toelage van 6% van hun bezoldiging voor kosten van representatie. Naast deze regeling heeft de ministerraad een "*ministers debit card policy*" vastgesteld (1 november 2011). Ten laste van de debit card kunnen ministers, volgens deze "beleidsregel" maandelijks kosten van representatie declareren tot een bedrag van NAF 3600,- waarin begrepen de 6%-regeling van de Landsverordening bezoldiging politieke gezagsdragers. De afdeling Comptabiliteit van het ministerie van Financiën voert de "policy" uit.
- De ministers ontvangen een vergoeding voor het zakelijk gebruik van de auto of telefoon. De betreffende nadere regeling stamt uit de tijd van het eilandgebied. Ministers krijgen de beschikking over een dienstauto en een mobiele telefoon. De kosten hiervan komen voor rekening van het land.

2.2.4. Landsverordening vergoeding reis- en verblijfskosten ministerraad

- Volgens de verordening ontvangen ministers een maandelijkse vergoeding van NAF 500,- voor vervoerskosten. Van deze vergoeding wordt niet afgezien nu de ministers de beschikking hebben over een door het Land ter beschikking gestelde dienstauto. De vergoeding zou bedoeld zijn voor transportkosten gedurende een dienstreis.
- Voor de vergoeding van de verblijfskosten tijdens een dienstreis wordt gebruik gemaakt van de betreffende regeling die voor gedeputeerden van het eilandgebied gold. De ministers ontvangen een vast bedrag *per diem*. In uitzonderlijke gevallen wordt bovenop dit bedrag gedeclareerd, bijvoorbeeld in het geval dat er sprake is van een verblijf in een hotel waar de dagtarieven hoger liggen dan de *per diem-vergoeding*.

- Ministers die een dienstreis hebben gemaakt doen van hun bevindingen verslag in de eerstvolgende Ministerraad.

2.2.5. Landsverordening vervolging politieke gezagsdragers

- Toepassing van deze landsverordening is voor leden van de ministerraad niet aan de orde geweest.

2.2.6. Landsverordening non activiteit stelling politieke gezagsdragers

- Er zijn/worden acties ondernomen om gewezen ministers die onder de werking van deze verordening vallen (als ambtenaren) terug te plaatsen, e.e.a. met in achtneming van het Sociaal Statuut. Volgens informatie ontvangen tijdens het onderzoek blijkt dat (nog) niet iedereen is teruggeplaatst.

2.2.7. Reglement van Orde

- Het RvO regelt gevallen waarin een minister zich dient te onthouden van stemming over zaken die tot belangenverstremming zouden kunnen leiden. De voorzitter van de Ministerraad heeft dit artikel nog niet behoeven toe te passen.

2.2.8. Comptabiliteitsverordening (artikel 47: aanbestedingen)

- In principe vindt aanbesteding in het openbaar plaats, tenzij de aanbesteding van goederen en diensten een bedrag van NAF 50.000 niet overtreft of een aanbesteding van de uitvoering van werken een bedrag van NAF 150.000 niet overschrijdt. Bij Landsbesluit op voordracht van de Minister van Financiën kan worden afgeweken van het “in het openbaar aanbesteden”, n.l. in geval van rampen en met name indien het algemeen belang zich verzet tegen uitstel van aanbesteding. Het betreffende landsbesluit wordt terstond aan de Staten gezonden. Het is de Rekenkamer duidelijk geworden dat met enige regelmaat gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid af te wijken van de openbare aanbesteding door de Landsbesluit (Lb)-procedure te volgen. De Minister van Financiën onderzoekt deze afwijking bij Lb steeds en brengt de resultaten steeds in de Ministerraad.
- De Comptabiliteitsverordening schrijft voor dat bij Lbham nadere regels worden gesteld voor de wijze waarop een aanbesteding wordt ingericht en uitgevoerd, alsmede voor de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het afwijken m.n. “in het algemeen belang”. Het staat vast dat de betreffende Lbham niet tot stand is gekomen.

2.2.9. Gedragscode

- Veel bestuursorganen (binnen het Koninkrijk) kennen vaak een wettelijk voorgeschreven Gedragscode. In die code worden dan niet elders geregelde integriteitsaspecten opgenomen (nadere geschenkenregeling, nadere regeling voor bestuurlijke uitgaven, onkostenvergoedingen, meereizen partners, verlenging dienstreizen, draaideurconstructies, melding integriteitsschendingen etc.). De kwestie van de Gedragscode is tot op heden niet in de Ministerraad aan de orde geweest. Er komen wel integriteitskwesties aan de orde die in een Gedragscode geregeld zouden kunnen worden. De Minister-President is bereid in een volgend Kabinet, als zij daaraan leiding zou geven, de ontwikkeling van een Gedragscode aan de orde te stellen. Overigens is de Rekenkamer verteld dat de genoemde integriteitsaspecten ook in een RvO zouden kunnen worden opgenomen.

2.2.10. Landsverordening Corporate Governance

- Bij Lbham dient een Corporate Governance Code te worden vastgesteld. Hoewel niet bij Lbham vastgesteld functioneert de Code kennelijk wel.
- Bij Landsbesluit wordt een adviesraad, de Corporate Governance Council (CGC), ingesteld. Dat is gebeurd. De CGC adviseert de voor een vennootschap of stichting verantwoordelijke minister omtrent de procedure van benoemingen in Raden van Bestuur en Raden van Toezicht. Dit gebeurt ook wel. Benoemingskwesties in vennootschappen en stichtingen komen, tezamen met de adviezen van de CGC in de ministerraad aan de orde.

- Het Landsbesluit ter vaststelling van een verdeelsleutel van de kosten verbonden aan de CGC, is niet tot stand gekomen. De financiering van de CGC en haar secretariaat blijft onduidelijk.

2.3 Hoge Colleges van Staat

2.3.1 Raad van Advies (RvA)

De volgende regelingen met betrekking tot integriteit en van toepassing op de Raad van Advies, zijn onderzocht op uitwerking, uitvoering en handhaving.

2.3.1.1 Staatsregeling en Landsverordening Raad van Advies

- Leden, plv. leden, de secretaris en het overige personeel leggen de eed in handen van de Gouverneur af. Volgens de geënquêteerden maakt de eed een aparte geschenkenregeling overbodig. De Raad van Advies kent een gedragscode voor de vicevoorzitter, de leden en de plv. leden. De gedragscode is ook van toepassing verklaard op de secretaris en het personeel.

2.3.1.2. Landsbesluit ham arbeidsvoorwaarden secretaris en personeel secretariaat RvA.

- De secretaris mag geen nevenfuncties aanvaarden waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van zijn ambt. Voor het aanvaarden van een nevenfunctie is de goedkeuring van de RvA vereist.
- LMA-integriteitsaspecten zijn formeel niet van toepassing op de secretaris. Volgens de geënquêteerden is voorzien in het toepasselijk maken van deze regelingen op de secretaris en is tevens de Gedragscode voor ambtenaren van toepassing. Tevens is de gedragscode voor de RvA van toepassing.
- In het benoemingsbesluit van de secretaris kunnen voorzieningen ter zake van onkostenvergoedingen voor het gebruik van eigen vervoer en telefoon worden opgenomen. Dat is niet gebeurd.
- Voor het personeel is de gehele LMA van toepassing, dus ook de daarin genoemde integriteitsaspecten. Volgens geënquêteerden is ook de Gedragscode voor ambtenaren van toepassing. De verschillende integriteitsaspecten komen in functioneringsgesprekken aan de orde

2.3.1.3. Reglement van Orde

- Volgens het RvO doen de leden schriftelijke opgave van hun andere ambten en functies. Deze opgave is gedaan volgens geënquêteerden. De secretaris draagt zorg voor bewaring van de opgaven.
- De Vicevoorzitter dan wel de leden nemen geen deel aan de beraadslagingen en de stemmingen als daardoor de onafhankelijk en onpartijdigheid van de Raad geschaad zou worden. Op vormen van belangenverstremeling wordt nauwkeurig toegezien. Volgens de enquête heeft zich één geval van mogelijke belangenverstremeling voorgedaan.

2.3.1.4. Landsbesluit ham houdende remuneraties vicevoorzitter, leden en plv. leden.

- Er zijn geen algemene regelingen voor het vergoeden van onkosten voor representatie, vervoer, telefoon en dienstreizen. Onkostenvergoedingen worden van geval tot geval geregeld.
- De Regeling dienstauto's overheid Sint Maarten is van toepassing op de door USONA ter beschikking gestelde dienstauto. Onderhoudskosten en benzineverbruik zijn begroot.

2.3.2. Ombudsman

2.3.2.1 Landsverordening op de Ombudsman

- De Ombudsman heeft in het verleden een verzoek om een nevenfuncties te mogen uitoefenen ingediend bij de Staten, maar dit verzoek weer ingetrokken.

- Er is een Reglement van de Staten waarbij de vergoeding van onkosten voor het gebruik van de mobiele telefoon en eigen auto is geregeld.
- Dienstauto voor de Ombudsman is door USONA ter beschikking gesteld. Er is een “*resolution*” van de Ombudsman waarbij onderhoud en gebruik van een tweede dienstauto worden geregeld.
- De Ombudsman kent geen Gedragscode en derhalve ook geen geschenkenregeling. De Ombudsman legt de eed in handen van de Statenvoorzitter af.
- Alle LMA-regelingen zijn van toepassing op het personeel. Tijdens functioneringsgesprekken komen de integriteitsaspecten aan de orde. De Gedragscode voor ambtenaren is van toepassing.

2.3.3. Algemene Rekenkamer (AR)

2.3.3.1 Landsverordening Algemene Rekenkamer/Gedragscode

- In de verordening komen regels voor met betrekking tot de eedaflegging, de onverenigbaarheid van functies en het tegengaan van belangenverstrengeling. De Rekenkamer kent een Gedragscode. Hierin worden vrijwel alle integriteitsaspecten geregeld en dus ook een geschenkenregeling. De voorzitter ziet erop toe dat leden niet aanwezig zijn bij beraadslaging en stemming over zaken die hen “persoonlijk” aangaan.

2.3.3.2. Reglement van Orde

- De AR evalueert zijn eigen functioneren en tevens het functioneren van de secretaris. Beide evaluaties hebben plaatsgevonden. Tijdens de beoordeling van de secretaris zijn integriteitsaspecten niet expliciet aan de orde geweest.

2.3.3.3. Landsbesluit Reglement arbeidsvoorwaarden secretaris

- Als de secretaris een nevenfunctie zou willen uitoefenen, dient daarvan mededeling aan de AR te worden gedaan.
- De LMA-integriteitsaspecten zijn niet van toepassing verklaard op de secretaris. Geënuquëeerden hebben wel behoefte om de integriteitsaspecten voor de secretaris te regelen, bijv. in een Gedragscode. De Gedragscode voor de leden en plv. leden is niet van toepassing op de secretaris.

2.3.3.4. Landsbesluit Reglement arbeidsvoorwaarden personeel

- De integriteitsaspecten van het LMA zijn van toepassing. Ze komen tijdens functioneringsgesprekken aan de orde.

2.3.3.5. Landsbesluit ham remuneraties voorzitter, leden en plv. leden AR

- Dit Lb regelt de vergoeding van onkosten voor vervoer, telefoon en dienstreizen niet. Deze kosten worden van geval tot geval gedeclareerd.

2.4 Ambtelijke organisatie, zeven ministeries³

Van de ambtelijke organisatie zijn 33 personen geënquêteerd. Daaronder alle zeven Secretarissen-Generaal, maar ook hoofden van belangrijke afdelingen als Personeel & Organisatie (P&O), Comptabiliteit, Binnenlandse aangelegenheden en Koninkrijksrelaties (BAK). Ook zijn enkele hoofden van afdelingen met een hoog risico profiel geënquêteerd. Te denken valt aan inspecties en vergunningverlenende afdelingen, bijvoorbeeld het hoofd van de Immigratie en Naturalisatiedienst. Slechts 3 enquêtes zijn niet geretourneerd.

De web gestuurde enquête bevatte 75 vragen. Bij de nummering van de vragen is de opzet van de integriteitsartikelen uit het LMA gevolgd. De eerste vragen betroffen de eed/belofte (artikel 43 LMA). Vervolgens kwam de werktijdenregeling aan de orde (artikel 46 LMA). Daarna de nevenwerkzaamheden (artikel 51 e.v. LMA), belangenverstrengeling (o.a. artikel 54, 55 LMA), het gebruik van overheidsgoederen (artikel 57 LMA), het aannemen van geschenken (artikel 58 e.v. LMA), de geheimhouding (artikel 61 LMA), de dienstkleding (artikel 63 e.v. LMA), de reis- en verblijfskostenregelingen (artikel 72 LMA), de vertrouwenspersonen (artikel 82 e.v. LMA), het vermoeden van inbreuk op integriteit (artikel 84 en 85 LMA) en ten slotte de disciplinaire straffen (hoofdstuk VIII LMA). Ten slotte zijn vragen gesteld over de Gedragscode, ambtsmisdrijven en ambtsovertredingen en over risico analyses van kwetsbare werkprocessen.

Met de zeven Secretarissen-Generaal zijn verdiepende interviews gehouden aan de hand van de beantwoording van de gestelde vragen.

2.4.1. Algemene bevindingen

2.4.1.1. Diversiteit aan antwoorden

Het is zonder meer opvallend dat door de 30 respondenten op de 75 gestelde vragen uit de web enquête steeds zeer gevarieerd is geantwoord. Er is slechts op één vraag door de 30 respondenten hetzelfde antwoord gegeven. Iedereen wist dat voor zijn/haar organisatie(onderdeel) een werktijdenregeling geldt. Verder zijn op alle andere 74 vragen verschillende antwoorden gegeven. Het antwoord "weet ik niet" is opvallend vaak gebruikt.

2.4.1.2. Uitvoeringsregelingen

In 8 van de 75 vragen wordt gevraagd of bepaalde uitvoeringsregelingen in de vorm van een landsbesluit ham, een ministeriele regeling of gewoonweg "nadere regelingen" zijn ontwikkeld. En terwijl de onderzoekers van de nulmeting op geen enkele manier een dergelijke uitvoeringsregeling hadden kunnen traceren, kon gemiddeld minder dan de helft van de respondenten melden dat er geen "regeling" is ontwikkeld. Een aantal respondenten wist met zekerheid te melden dat er wel een regeling was; het merendeel antwoordde veiligheidshalve "weet ik niet". Zie de tabel hieronder.

---

³ Algemene Zaken (AZ), Financiën (FIN), Toerisme, Economische Zaken, Vervoer & Telecommunicatie (TEZVT), Onderwijs, Cultuur, Jeugd & Sportzaken (OCJS), Volksgezondheid, Sociaal & Arbeidszaken (VSA), Justitie (JUS), Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ontwikkeling en Infrastructuur (VROMI).

Enquête vraag	Ja (in %)	Nee	Weet ik niet
<i>Zijn er nadere regels [werktijdenregeling] onder verantwoordelijkheid van de MinAZ opgesteld?</i>	18	30	52
<i>Zijn bij Landsbesluit vennootschappen, stichtingen, verenigingen aangewezen ten aanzien waarvan het bevoegde gezag aan ambtenaren kan verbieden daarin commissaris, bestuurder, vennoot of lid te zijn?</i>	-	33	67
<i>Zijn er voor de toepassing van dit LMA- artikel (tegengaan van belangenverstrengeling) in uw organisatie nadere beleidsafspraken/beleidsregels van toepassing?</i>	3	52	45
<i>Wordt in uw organisatie bij Landsbesluit afgeweken van het bedrag van waar af geen toestemming tot aanvaarden van geschenken wordt gegeven ? Nu is het wettelijk gesteld op Naf 100?</i>	-	64	36
<i>Zijn deze nadere regels onder de verantwoordelijkheid van de MinAZ opgesteld?</i>	6	33	61
<i>Zijn er nadere regels (Lbham) m.b.t. de verstrekking e.d. van dienstkleiding onder verantwoordelijkheid van de Minister van Algemene Zaken opgesteld?</i>	12	27	36⁴
<i>Zijn voor uw organisatie beleidsafspraken/ beleidsregels m.b.t. de vergoeding van kosten voor niet elders voorziene gevallen?</i>	3	48	48
<i>Is er voor uw organisatie een actief register van meldingen en vermoedens omtrent inbreuk op integriteit?</i>	9	61	30

2.4.1.3. Gedragscode

Er bestaat een "Gedragscode ambtenaren Sint Maarten". Deze gedragscode is in het kader van het integriteitsbeleid ontwikkeld voor ambtenaren. De juridische status blijkt niet uit het exemplaar dat bij de onderzoekers bekend is. Deze Gedragscode is eerder uitgedeeld aan groepen van ambtenaren, bijvoorbeeld aan ambtenaren die een training integriteit volgden. De gedragscode is o.a. door de SG van het Ministerie Volksgezondheid, Sociaal en Arbeidszaken (VSA) in 2013 ruim uitgedeeld en bekend gemaakt onder de ambtenaren van het ministerie van Volksgezondheid en Sociale Aangelegenheden.

Op de enquêtevraag "bent u op de hoogte van de Gedragscode voor ambtenaren", antwoordde 52% "ja" en 48% "nee". Ongeveer de helft van de medewerkers van de ambtelijke organisatie kent de Gedragscode dus niet.

2.4.1.4. Verantwoordelijkheid voor integriteitszorg

Vooral tijdens de verdiepende interviews kwam telkenmale de vraag aan de orde: "wie is primair verantwoordelijk voor wat", en de vraag "van wie mogen initiatieven op bepaalde gebieden van integriteitszorg, bijvoorbeeld het ontwikkelen van uitvoeringsregelingen, worden verwacht?" Ook op deze vragen kwamen van dezelfde type functionarissen, verschillende antwoorden.

Aangezien het merendeel van de regelingen op het gebied van integriteitszorg voor ambtenaren en dus voor de ambtelijke organisatie, beschreven staat in het zevende hoofdstuk van de Landsverordening materieel ambtenarenrecht (LMA) komt de vraag op wie verantwoordelijk is voor de totstandkoming van de uitvoeringsregelingen. Hoofd van de afdeling Personeelszaken & Organisatie (P&O) stelt dat P&O het voornemen heeft alle uitvoeringsregelingen die zijn voorgeschreven in de LMA uit te werken. Dit is ook een taak van P&O, echter vanwege capaciteitsuitdagingen duurt het langer dan men had gehoopt. Veel geïnterviewde SG's onderschrijven de stelling dat P&O de hoeder is van de LMA en derhalve verantwoordelijk voor het onderhoud en de uitvoering van de LMA. Anderen, SG Ministerie Algemene Zaken (AZ), Hoofd Binnenlandse Aangelegenheden en Koninkrijksrelaties (BAK), stellen dat juist het nieuw op te richten Bureau Integriteit als motor van het integriteitsbeleid moet worden gezien.

De onderzoekers ontvingen de tekst van een *ontwerp-landsverordening tot wijziging van enkele landsverordeningen ter aanscherping van integriteitsvoorschriften voor overheidswerkzaamheden en*

⁴ Bij deze vraag was de optie van "niet van toepassing op mijn organisatie" ook mogelijk. Vierentwintig procent (24%) hebben als zodanig gereageerd.

tot instelling van het Bureau Integriteit. De ontwerp-landsverordening komt binnenkort in de Ministerraad aan de orde en zal dan voor advies aan de Raad van Advies worden voorgelegd. In de landsverordening komen wijzigingen van de LMA op het gebied van integriteitsregels aan de orde en wordt tevens een wijziging van de landsverordening inrichting en organisatie landsoverheid (LIOL) voorgesteld ter invoering van het Bureau Integriteit dat rechtstreeks onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de Minister van Algemene Zaken wordt geplaatst.

Als de ontwerp-landsverordening kracht van wet krijgt zal het genoemde Bureau Integriteit onder meer de volgende taken krijgen: het adviseren van de regering, het opstellen van regels (ter zake integriteitszorg), het verzorgen van trainingen, het uitvoeren van risico analyses, het ondersteunen en begeleiden van de vertrouwenspersonen bij alle overheidsorganisaties etc. Aan de oprichting van het Bureau Integriteit heeft een uitvoerig “*research integrity policy project*” met deelrapporten ten grondslag gelegen.

Het is opvallend dat de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening inrichting en organisatie landsoverheid en tot wijziging van de Landsverordening materieel ambtenarenrecht wederom enige uitvoeringsregelingen voorschrijft en dat terwijl de uitvoeringsregelingen uit de bestaande wetgeving wegens “capaciteitsgebrek” nog steeds niet zijn ontwikkeld.

- Bij Lbham moeten o.a. de taken en bevoegdheden van de Secretarissen-Generaal inzake de uitvoering van het integriteitsbeleid binnen ministeries worden geregeld;
- Bij Lbham moeten nadere regels worden gesteld over de taken, bevoegdheden en benoeming van een vertrouwenspersoon;
- De Minister van AZ stelt bij ministeriele regeling een gedragscode vast;
- Bij of krachtens Lbham worden nadere regels gesteld over de procedure voor behandeling en afhandelingen van meldingen m.b.t. het vermoeden van integriteitsschendingen.

2.4.1.5. Leerkrachten

Tijdens de interviewronde werd er op gewezen dat de leerkrachten in het openbaar onderwijs gewoon “LMA-ambtenaren” zijn. Niemand van de leerkrachten is echter beëdigd. Ze zijn ook niet benoemd met een landsbesluit. E.e.a. heeft te maken met het uitblijven van een akkoord over een bezoldigingsregeling voor leerkrachten. De rechtspositie van de leerkrachten wordt *ten departemente* behandeld. Men zegt geen steun te ontvangen van P&O. Het onderwijspersoneel heeft een eigen “werktijdenregeling”⁵. De dienst Openbaar Onderwijs is een “uitvoerende dienst”. Deze diensten vallen in principe niet onder de SG maar direct onder de minister.

2.4.2. Bevindingen per aspect van integriteitszorg

2.4.2.1. Eed/ belofte (artikel 43 LMA)

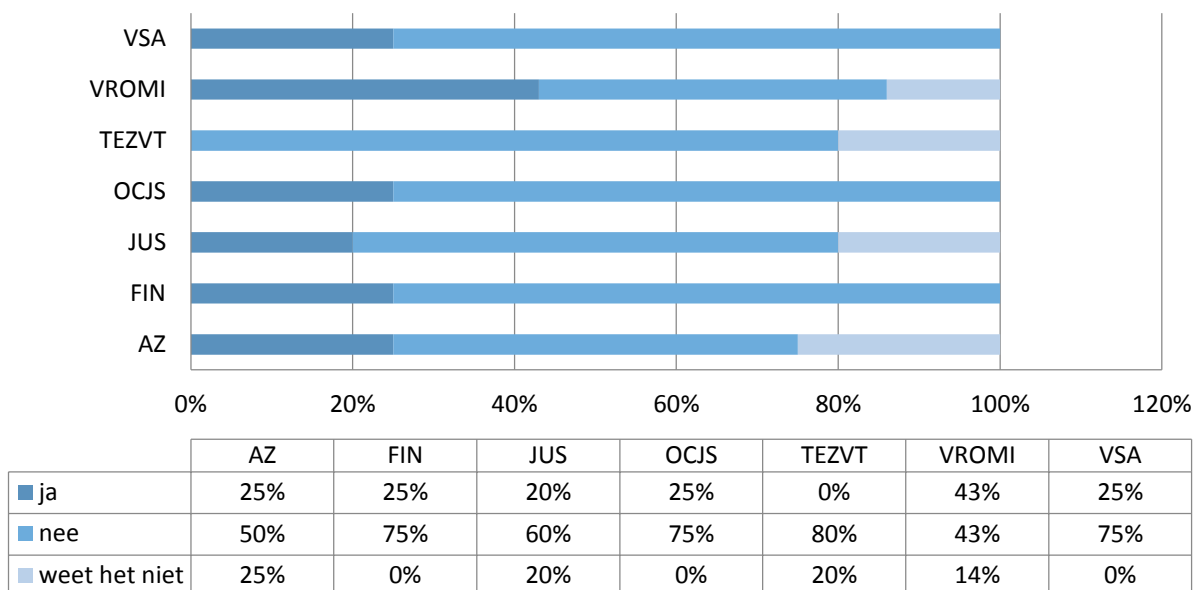
Ambtenaren moeten zich aan gedragsregels houden, zoals die o.a. in de LMA zijn opgenomen. Een ambtenaar die de eed of belofte aflegt, zweert of belooft dat hij deze regels nakomt. Bij vrijwel geen enkel ministerie hebben alle ambtenaren de eed of belofte afgelegd.

Het aantal ambtenaren dat de eed niet heeft afgelegd verschilt sterk per ministerie, maar een duidelijk overzicht ontbreekt. Het zijn met name de nieuwe ambtenaren die de eed of belofte nog niet hebben afgelegd. Het was tot 2012 gebruikelijk dat alle ambtenaren de eed zouden afleggen in handen van het bevoegd gezag, lees de Gouverneur. Dit is voor het laatste gebeurd in april 2012. Het bevoegd gezag kan een hoofd van dienst aanwijzen in wiens handen de eed wordt afgelegd. Kennelijk is in dit verband de eedaflegging gemandateerd aan de individuele ministers. Het is onduidelijk of er sindsdien nog ambtenaren zijn beëdigd. De Rekenkamer heeft het aantal niet kunnen bevestigen.

---

⁵ De “regeling” is in feite artikel 23 van het Eiland besluit houdende algemene maatregelen tot vaststelling van een schoolreglement. Er wordt aan een vervanging gewerkt in 2014 aldus wnd. SG OCJS.

Heeft iedere ambtenaar binnen uw organisatie de eed of de belofte afgelegd?

Gemiddeld wordt in net iets meer dan de helft (52%) van de gevallen aangegeven dat geregistreerd wordt wie de eed of belofte heeft afgelegd. Navraag leert dat de ministeries niet of nauwelijks toezicht hebben wie de eed of belofte heeft afgelegd. Uit informatie ontvangen (Excel sheet) van het hoofd van de afdeling P&O blijkt dat ongeveer 250 ambtenaren de eed nog niet hebben afgelegd. Deze gegevens overtuigen de Rekenkamer niet dat het systeem thans volledig en betrouwbaar is. Er wordt aangegeven dat de afdeling P&O dit registreert in hun personeel systeem. Dit blijkt (nog) niet het geval te zijn. Wel wordt er gewerkt aan een inventarisatie. Hoofden van dienst geven aan dat zij ook zelf in door hen zelf bijgehouden schaduw personeelsdossiers processen-verbaal hebben opgenomen van de eedaflegging.

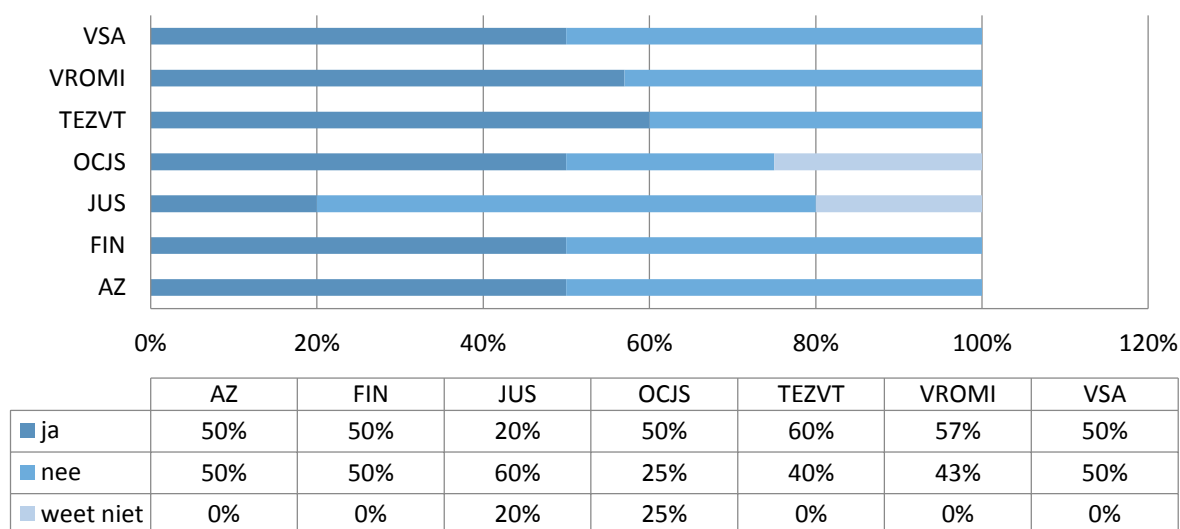
2.4.2.2. Werktijdenregeling (artikel 46 LMA)

Honderd procent van de respondenten geeft aan dat er voor zijn/haar organisatie een werktijdenregeling geldt. Het controle mechanisme op de werktijden verschilt per ministerie en per afdeling. In enkele organisatie-eenheden wordt gewerkt met geautomatiseerde controle mechanismen. Meestal worden op een formulier de aankomst- en vertrektijd bijgehouden (73%). Een aantal geënquêteerden (27%) geeft aan dat er geen controle is op de handhaving van de werktijden.

2.4.2.3. Nevenwerkzaamheden (belangenverstremgeling) (artikel 51-5 LMA)

Ambtenaren die nevenwerkzaamheden willen vervullen dienen dit vooraf te melden aan het hoofd van dienst. Deze kan daarvoor geen toestemming geven als door de nevenwerkzaamheden "een goede vervulling van de functie en het goed functioneren van de dienst in redelijkheid niet meer verzekerd is", of daaraan voorwaarden verbinden. Tevens dient het hoofd van dienst, de opgaven van de nevenfuncties en de overwegingen en beslissing op de aanvraag te registreren. De Minister van Algemene Zaken dient regels te stellen omtrent de wijze waarop schriftelijke aanvragen om nevenwerkzaamheden te verrichten, moeten worden gedaan, omtrent het bewaren en registreren van gegevens etc. De Algemene Rekenkamer heeft de laatstbedoelde nadere regels niet aangetroffen. Ruim de helft van de geënquêteerden (52%) kent de regels ook niet. Hieronder staan de responses van de individuele ministeries.

Wordt het basissysteem m.b.t. het verrichten van nevenwerkzaamheden nageleefd?

Uit de interviews is gebleken dat er binnen het Ministerie van Onderwijs, Cultuur, Jeugd en Sportzaken (OCJS) recent een brief aan alle ambtenaren is gestuurd “om nevenwerkzaamheden” te inventariseren. De Rekenkamer heeft geen exemplaar van voornoemde brief mogen ontvangen. OCJS, en niet alleen dit ministerie, is voorstander van het stellen van algemene regels. P&O zou hiervoor primair verantwoordelijk zijn. Omdat er nog geen algemene geldende uitvoeringsregeling is, is men binnen VSA zelf gestart met het inventariseren van de nevenwerkzaamheden.

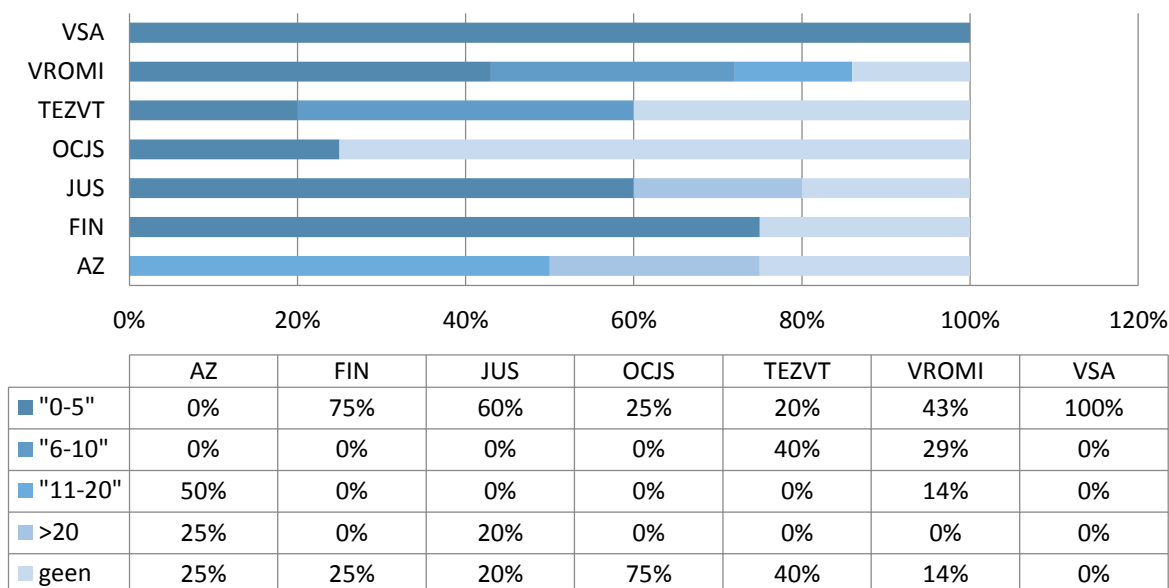
Het is de ambtenaar verboden werken, leveringen of dienstverrichtingen welke direct of indirect geheel of gedeeltelijk ten laste van de overheid komen, aan te nemen (artikel 54 LMA). Aan ambtenaren kan door het bevoegd gezag verboden worden commissaris, bestuurder e.d. te zijn van een bij landsbesluit aan te wijzen vennootschap of stichting, welke in aanraking komt krachtens haar opzet met de betrokken dienst (artikel 55 LMA). Dit landsbesluit is de Algemene Rekenkamer niet tegengekomen. Respondenten kennen het ook niet (67% antwoorden “weet het niet”).

Ambtenaren die een toezichthoudende functie vervullen in een vennootschap of stichting en daarvoor een vergoeding ontvangen, dienen de vergoeding terug te storten in ‘s- lands kas (artikel 56 LMA). Al deze, in de LMA geregelde vormen ter voorkoming van belangenverstremgeling komen volgens de respondenten en geïnterviewden voor. Nadere beleidsafspraken over de handhaving van deze artikelen bestaan niet. Controle op de uitvoering ontbreekt. Zo wordt niet gecontroleerd of vergoedingen die men *qualitate qua* ontvangt voor een toezichthoudende functie al of niet teruggestort worden.

2.4.2.4. Gebruik van overheidsgoederen (artikel 57 LMA)

De regeling voor het gebruik van door de overheid ter beschikking gestelde auto's verschilt per ministerie. Ter beschikking gestelde vervoermiddelen mogen uitsluitend gebruikt worden ten behoeve van de dienst, dus niet voor woon- werkverkeer. In bijzondere gevallen kan dispensatie worden verleend. Er is een "Regeling dienstauto's overheid Sint Maarten". Op grond van deze regeling worden aan Secretarissen-Generaal dienstauto's ter beschikking gesteld, ook voor woon-werkverkeer. Volgens de regeling kunnen SG's anderen voordragen voor gebruik van de dienstauto voor zowel zakelijk als privégebruik.

Hoeveel werknemers binnen uw organisatie maken gebruik van een dienstauto conform de regeling?

Uit de enquête komt een groot verschil naar voren als het gaat om hoeveel medewerkers gebruik maken van een dienstauto. Gemiddeld geven zevenenvijftig procent (57%) van de respondenten aan dat tussen 0 en 10 werknemers de dienstauto gebruiken. Volgens 27% van de respondenten zijn geen dienstauto's in gebruik bij hun ministerie. De reacties vanuit de individuele ministeries geven blijk van de variatie (zie bovenstaande tabel).

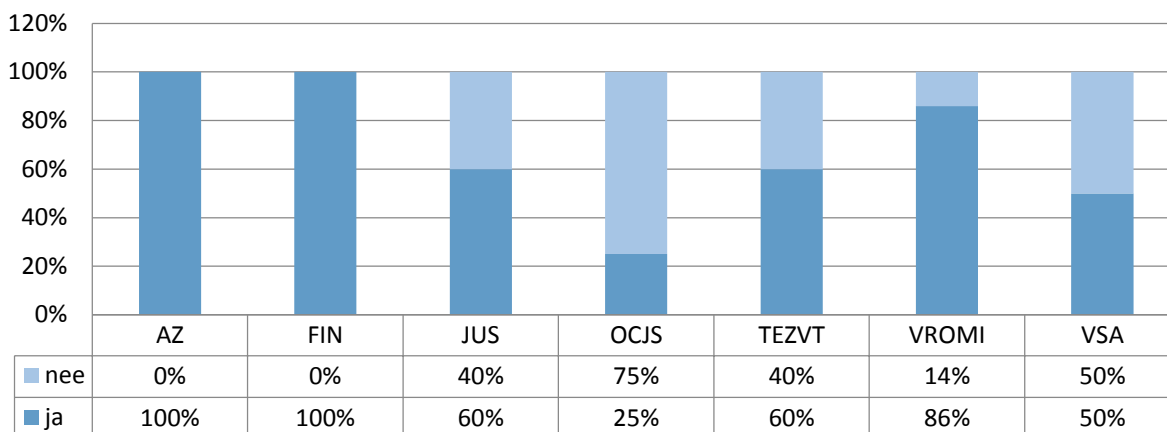
Enkele bevindingen zijn noemenswaardig:

Tijdens het interview is aangegeven dat er bij OCJS een aantal mensen is dat gebruik maakt van een compensatieregeling door middel van benzinebonnen. De Rekenkamer heeft hierover niets aangetroffen. Bij het ministerie van AZ geeft driekwart (75%) van de ondervraagden aan dat er meer dan 11 personen bij AZ gebruik maken van een dienstauto⁶. Tijdens het verdiepende interview is aangegeven dat er op dit moment een inventarisatie aan de gang is om te bekijken of alle personen met een dienstauto ook conform de "regeling" recht hebben op deze dienstauto. Het gehele beheer van het wagenpark wordt gereorganiseerd.

⁶ 50% van respondenten bij dit ministerie stellen dat tussen 11-20 personen gebruik maken van de auto en 25% stellen dat het om meer dan 20 personen gaat.

Gemiddeld weet een meerderheid van de respondenten dat er binnen de overheid regels zijn met betrekking tot het verstrekken van overheidswege van mobiele telefoons. De resultaten op de vraag staan in de volgende grafiek weergegeven.

Zijn er voor uw organisatie beleidsafspraken/ beleidsregels van toepassing m.b.t. het gebruik van mobiele telefoons?

Hetzelfde geldt ook voor het verstrekken van laptops en computers. Deze regelingen betreffen van het eilandgebied overgenomen regelingen. De regeling t.b.v. mobiele telefoons betreft maximum gebruik limieten per maand. Excessief gebruik wordt door de gebruiker betaald.

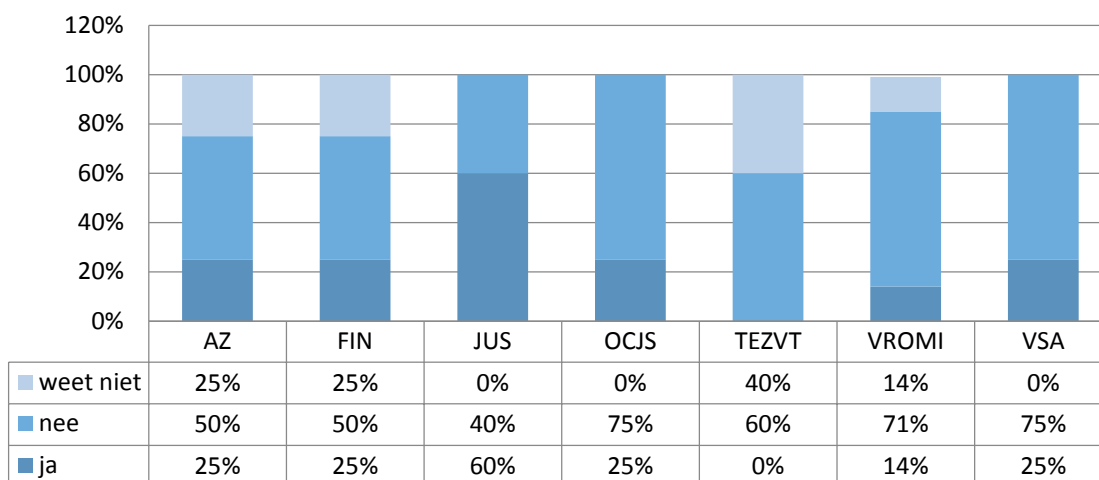
Voornoemde regelingen worden beheerd en uitgevoerd door de afdeling Facilitaire Zaken van het ministerie van AZ. Tijdens de interviews komt meermalen naar voren dat het toezicht op gebruikersniveau bij overheidsgoederen, en met name bij door de overheid verstrekte mobiele telefoons zeer beperkt is. Ernstige overtredingen van de regels zouden moeten worden getraceerd door Facilitaire Zaken, maar er vindt nagenoeg geen analyse en terugkoppeling richting Comptabiliteit plaats. Op gebruikersniveau is er nagenoeg geen toezicht op het verbruik en/of controle, aldus één ministerie. Ook voor het zakelijk gebruik van *laptops* binnen dat ministerie geldt een vergelijkbare werkwijze; ze worden verstrekt door Facilitaire Zaken, maar er is nooit voor getekend.

2.4.2.5. Het aannemen van geschenken (artikel 58, 59 LMA)

Het aannemen van een vergoeding, beloning of gift geschiedt alleen met toestemming van het hoofd van dienst. De ambtenaar heeft een meldingsplicht aan het hoofd van dienst als hem e.e.a. wordt aangeboden. De ambtenaar neemt in de fase van opdrachtverlening geen vergoeding, beloning of gift van de opdrachtnemer aan. Toestemming tot het aannemen van giften e.d. door het hoofd van dienst wordt geweigerd als de waarde boven de NAf 100,- ligt en het vermoeden bestaat dat de gift gedaan wordt om de ambtenaar iets te laten doen of na te laten. Bij landsbesluit kan worden afgeweken van het bedrag van waar af geen toestemming tot het aanvaarden wordt gegeven.

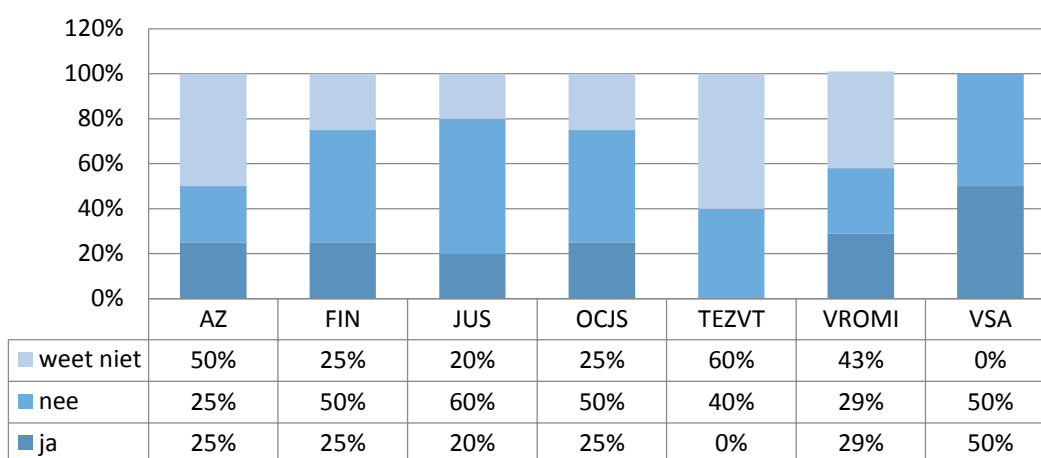
Uit de enquête blijkt dat volgens 61% van de respondenten er geen actieve meldingsplicht bestaat m.b.t. het aannemen van geschenken. Hieronder de resultaten per ministerie.

Is er een actieve meldingsplicht binnen uw organisatie m.b.t het aannemen van geschenken?

Ook het basissysteem m.b.t. het aannemen van geschenken (melden, toetsen, goed/afkeuren, registreren) wordt volgens de ondervraagden maar in 24% van de gevallen gehanteerd. Hierna de resultaten op de vraag per ministerie.

Wordt het basissysteem m.b.t. het aannemen van geschenken nageleefd?

Volgens het LMA dient de minister, belast met personele zaken nadere regels te stellen omtrent de wijze van melding, het gebruik van de bij de melding aangegeven gegevens en de registratie van deze gegevens. Een derde (33%) van de respondenten weet zeker dat deze regels er niet zijn, 61% weet het niet. De Rekenkamer heeft de voornoemde regels niet aangetroffen.

Uit de interviews blijkt dat er geen discussie bestaat over de NAf 100,- grens. Er is echter bij geen enkel ministerie iets van een structurele controle en handhaving op de regels m.b.t. het aannemen van geschenken waar te nemen.

2.4.2.6. Geheimhouding (artikel 61 LMA)

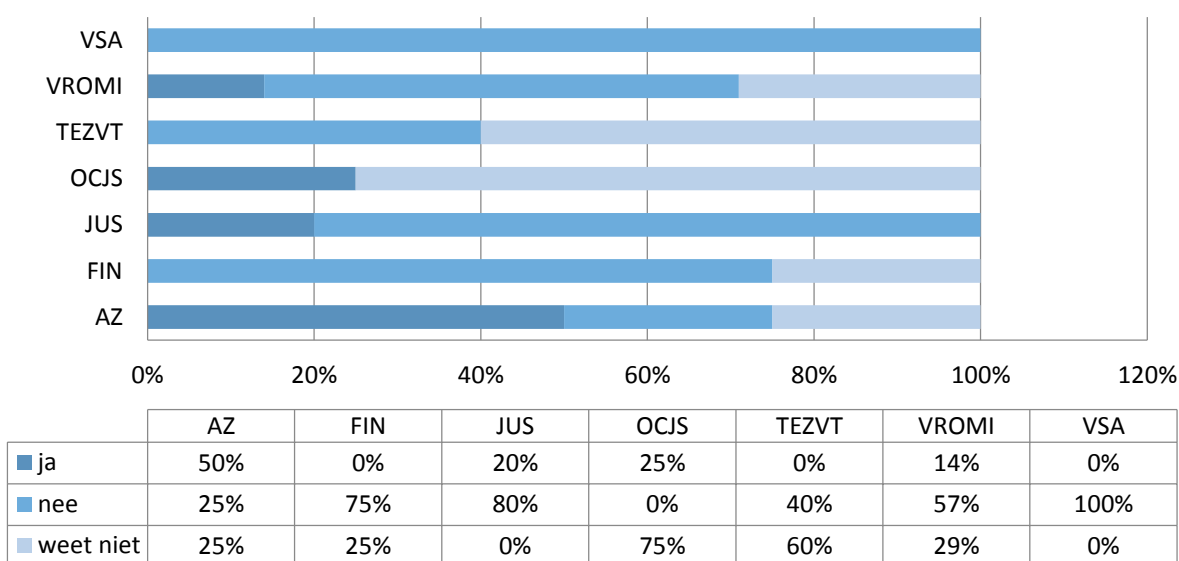
De ambtenaar is verplicht tot geheimhouding van hetgeen hem in de uitoefening van zijn ambt ter kennis is gekomen, voor zover die verplichting uit de aard der zaak volgt of hem uitdrukkelijk is opgelegd.

Ruim 45% (gemiddeld) van de ondervraagden stelt dat er geen nadere uitvoeringsregeling is m.b.t. de geheimhouding. In de eed is geheimhouding een onderdeel en bij arbeidscontractanten is er standaard een geheimhoudingsverklaring opgenomen in het contract. Er zijn geen algemeen geldende regels voor de omgang van ambtenaren met Statenleden en met de pers, hoewel gemiddeld 15% van de ondervraagden meent dat dat wel het geval is.

Het ministerie van AZ stelt een zogenaamde “persinstructie” te hanteren. Bij een ander ministerie (VSA) is er het beleid dat “informatie aan derden” altijd via de minister dient te lopen. De Rekenkamer heeft noch de persinstructie noch het beleid ontvangen. Hieronder worden de resultaten van de vraag of er procedures bestaan voor de omgang tussen Statenleden en ambtenaren per ministerie weergegeven.

Zijn er voor uw organisatie (procedure) regels m.b.t. de functionele omgang tussen ambtenaren en Statenleden?

Op de vraag of “het lekken van geheimen” binnen het ministerie voorkomt, antwoord ongeveer gemiddeld een derde (27%) dat dat het geval is geweest, een derde weet dat dat niet gebeurd is (33%) en meer dan een derde weet het niet (39%).

2.4.2.7. Dienstkleding (artikel 63 LMA)

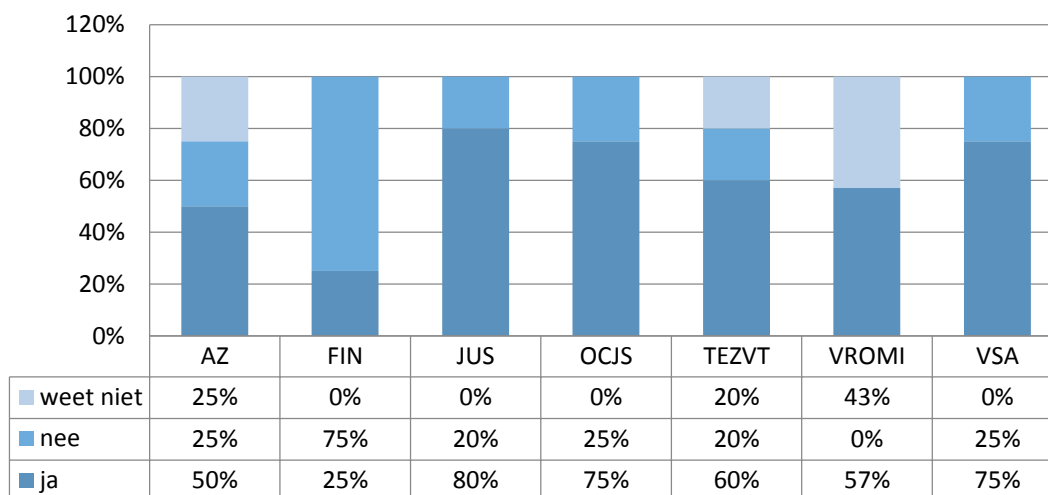
De ambtenaar is verplicht de dienstkleding en de onderscheidingstekenen te dragen, indien en voor zover hem dit door het bevoegd gezag is voorgeschreven. De verstrekking van dienstkleding of een vergoeding daarvoor geschiedt volgens regelen, vastgesteld bij Lbham.

Hoewel gemiddeld 12% van alle ondervraagden weet dat er een nadere regeling, een Lbham is met betrekking tot de dienstkleding, heeft de Rekenkamer geen enkele regeling aangetroffen. Volgens de meerderheid van de ondervraagden zijn er ook geen regels die misbruik en oneigenlijk gebruik van dienstkleding tegengaan. Bij OCJS, VSA, Financiën en andere ministeries wordt veel gebruik gemaakt van dienstkleding. De onderscheiden ministeries volgen eigen beleid met betrekking tot de verstrekking van dienstkleding.

2.4.2.8. Dienstreizen (artikel 72 LMA)

De ambtenaar heeft bij dienstreizen recht op vergoeding wegens reis- en verblijfskosten en op verzekering tegen vliegrisico's. Regels m.b.t. de toekenning van verblijfskosten worden vastgesteld bij Lbham. De opdracht tot de dienstreis gaat uit van het bevoegde gezag of van daartoe bevoegde functionarissen.

Wordt de procedure met betrekking tot de verantwoording van reis- en verblijfskosten nageleefd?

Gemiddeld 70% van de ondervraagden geeft aan dat er nadere regels zijn met betrekking tot de vergoeding van verblijfskosten. De Rekenkamer heeft in elk geval geen daartoe strekkende Lbham aangetroffen. De ondervraagden refereren aan een regeling die nog stamt uit de tijd van het eilandgebied. Het is een regeling die gebaseerd is op een “per diem” vergoeding.

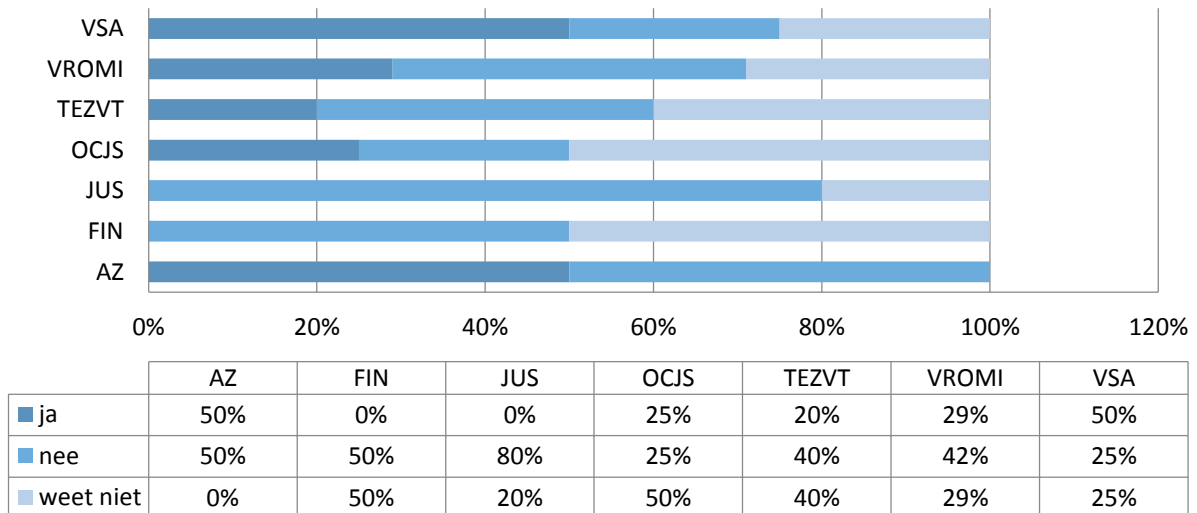
Tijdens de interviews wordt gewezen op een nieuwe regeling “reis en verblijfskosten 2013”. De totstandkoming van deze regeling is o.a. door de afdeling P&O geëntameerd. De Rekenkamer heeft de brief aan de Secretarissen-Generaal en de bijbehorende “*beleidsregels ten aanzien van dienstreizen en vergoeding wegens reis- en verblijfskosten voor overheidsdienaren*” in zijn bezit gekregen. De beleidsregels gaan niet meer uit van een per diem vergoeding voor verblijfskosten, maar beperken de vergoeding per dag tot een uiterste minimum, waarna de meerdere kosten van verblijf moeten worden gedeclareerd. Hoewel sommige geïnterviewden spraken over de vorm van een ministeriele beschikking blijken de nieuwe regels niet meer dan “beleidsregels” te zijn. De LMA schrijft een Lbham voor de regeling van de vergoeding van verblijfskosten.

Volgens 24% van de ondervraagden wordt de procedure met betrekking tot de verantwoording van reis- en verblijfskosten (ambtenaar overlegt stukken, hoofd toetst aan regels en registreert, uitbetaling door Comptabiliteit) niet gevolgd. Zowel in de oude regeling als volgens de nieuwe beleidsregels dient de ambtenaar een “verslag” te maken over zijn dienstreis. Dat gebeurt volgens respondenten en geïnterviewden vaak niet.

2.4.2.9. Vertrouwenspersonen integriteit (artikel 82, 83 LMA)

De Minister van Algemene Zaken wijst voor elk ministerie een vertrouwenspersoon integriteit aan. De vertrouwenspersoon integriteit behandelt integriteitsvraagstukken van ambtenaren, vertrouwelijk en geanonimiseerd. Hij/zij brengt twee maal per jaar een geanonimiseerd en vertrouwelijk verslag uit over het aantal malen dat hij/zij is benaderd en over onderwerpen van zijn adviezen met daarbij van welke vorm van inbreuk op integriteit hij kennis heeft genomen. Omtrent de registratie en het gebruik van gegevens die zijn opgenomen in de verslaglegging van de vertrouwenspersoon, worden nadere regels gesteld door de Minister van AZ. Hieronder een grafische weergave van het resultaat per ministerie op de vraag m.b.t benoeming van vertrouwenspersonen.

Zijn er voor uw organisatie vertrouwenspersonen benoemd?

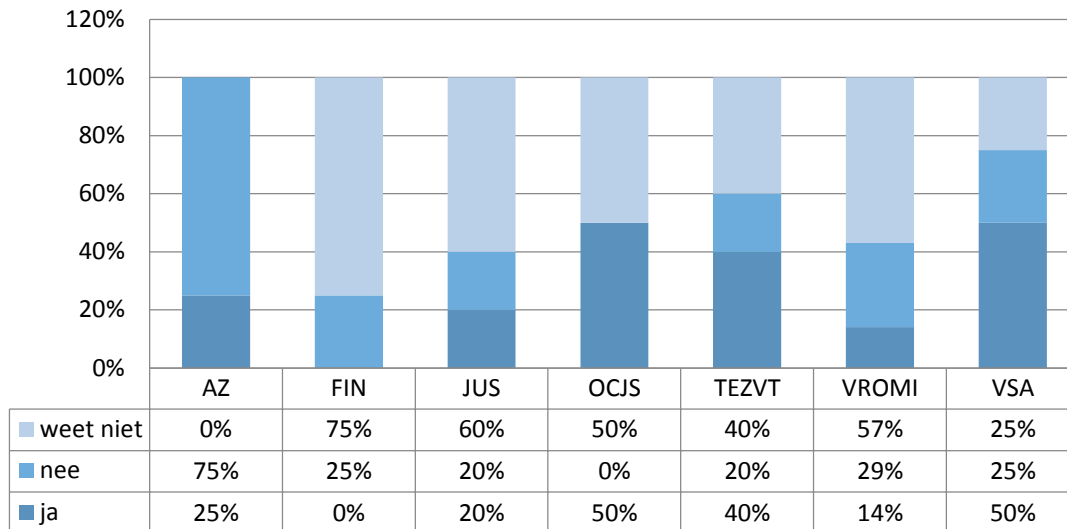
Hoewel een aantal respondenten (een gemiddelde van 30%) daarvan niet op de hoogte is, is uit de interviews gebleken dat elk ministerie nu twee vertrouwenspersonen integriteit heeft aangewezen. Volgens de geïnterviewden is er nog veel onduidelijkheid over de taakinhoud van de vertrouwenspersonen. Nadere regels omtrent verslaglegging ontbreken nog. De vertrouwenspersonen zijn nog maar net aangewezen en moeten nog worden getraind.

De ons ter beschikking gestelde ontwerp-landsverordening tot wijziging van enkele landsverordeningen ter aanscherping van de integriteitsvoorschriften voor overheidswerkzaamheden en tot instelling van het Bureau Integriteit geeft aan dat bij of krachtens Lbham nadere regels gesteld worden over taken, bevoegdheden en benoeming van vertrouwenspersonen bij ministeries etc.

2.4.2.10 Vermoeden van inbreuk op integriteit (artikel 84 LMA)

De ambtenaar meldt, schriftelijk of mondeling, een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden van inbreuk op de integriteit aan een diensthoofd (of aan de naast hogere leidinggevende). Het diensthoofd bevestigt de ontvangst van de melding, onderzoekt, stelt een rapport op en zendt dit aan de betrokken minister. De minister neemt binnen 8 weken na de melding een inhoudelijk standpunt in. Indien de melding van een vermoeden van inbreuk op de integriteit op waarheid berust worden de "nodige maatregelen" genomen. De "meldende" ambtenaar ondervindt op geen enkele wijze nadeel in zijn positie. Omtrent de registratie en het gebruik van gegevens die zijn opgenomen in het inhoudelijk standpunt van de minister, worden nadere regels gesteld door de Minister van AZ.

Wordt de procedure met betrekking tot het vermoeden van inbreuk op de integriteit nageleefd?

Hierboven is grafisch weergegeven de antwoorden per ministerie op de vraag t.a.v. de naleving van de procedure m.b.t. het vermoeden van inbreuk of de integriteit.

Slechts gemiddeld 24% van de ondervraagden weet dat er een procedurevoorschrift (zie LMA) bestaat voor het melden van een vermoeden van inbreuk op de integriteit. Uit de interviews blijkt dat vrijwel niemand op de hoogte is van de procedure, laat staan dat hij wordt gevolgd. Bij de meeste ministeries hebben zich wel schendingen van de integriteitsregels voorgedaan. Die schendingen zijn kennelijk op verschillende wijzen behandeld.

De Algemene Rekenkamer constateert dat in de ontwerp-landsverordening tot wijziging van enkele landsverordeningen ter aanscherping van integriteitsvoorschriften het artikel omtrent het vermoeden van inbreuk op integriteit (artikel 84 LMA) herschreven is. In het ontwerp wordt duidelijker gedefinieerd wat onder integriteitsschendingen dient te worden verstaan.

2.4.2.11 Disciplinaire straffen, schorsing en ontslag (artikelen 86-102 LMA)

Deze artikelen uit het LMA regelen de gevallen waarin disciplinaire straffen kunnen worden opgelegd en in welke gevallen het bevoegde gezag een ambtenaar kan schorsen of ontslaan, al of niet van rechtswege, juist ook in geval van schending van integriteitsregels.

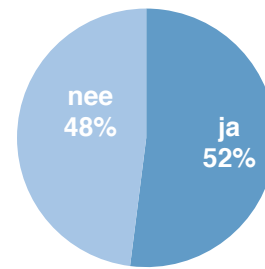
Slechts een kwart (24%) van de ondervraagden geeft aan dat er nadere beleidsregels zijn voor disciplinaire straffen bij het schenden van integriteitsregels. De overige 75% geeft aan dat deze beleidsregels er niet zijn. De Rekenkamer heeft ze ook niet aangetroffen. Uit de interviews bleek dat het opleggen van disciplinaire straffen als gevolg van de schending van integriteitsregels zich slechts in een enkel geval heeft voorgedaan. In dat geval ondersteunde P&O de procedure. Het merendeel van de geïnterviewden is niet geconfronteerd geweest met een dergelijke oplegging van disciplinaire straffen.

2.4.2.12 Gedragscode

Het doel van de Gedragscode integriteit ambtenaren Sint Maarten is “om de ambtenaren een handvat aan te reiken bij de besluitvormingsprocessen en het bepalen van de normen en waarden inzake handelen binnen de overheid”. De status van de Gedragscode is onduidelijk. Hij heeft geen formele rechtskracht. Het is een interne regeling waaraan medewerkers van de ambtelijke organisatie zich dienen te houden. Het betreft “gedragsregels die een basis vormen voor integer handelen op ambtelijk niveau”. De code betreft vooral een vertaling en soms een uitwerking van de integriteitsaspecten zoals die in de LMA voorkomen. Sommige regels uit de Gedragscode vormen een aanvulling op de LMA-regels.

Uit de enquête en de interviews blijkt dat de helft (52%) van de ondervraagden de Gedragscode kent en ongeveer de helft niet.

Bent u op de hoogte van de Gedragscode?

Uit de interviews blijkt dat weinig gedaan wordt met de code. In sommige ministeries wordt tijdens functioneringsgesprekken en beoordelingen gerefereerd aan de bepalingen van de Gedragscode. In de meeste ministeries gebeurt dat niet. Tijdens eerdere “awareness-trainingen” onder auspiciën van het afdeling Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties (BAK) is de code wel uitgedeeld.

Gemiddeld meer dan de helft (55%) van de geënquêteerden geeft aan dat noch “draaideurregelingen” noch “klokkenluidersregelingen” (52%) geregeld zijn in de LMA of de gedragscode. De behoefte aan de regeling van deze integriteitsonderwerpen was wisselend.

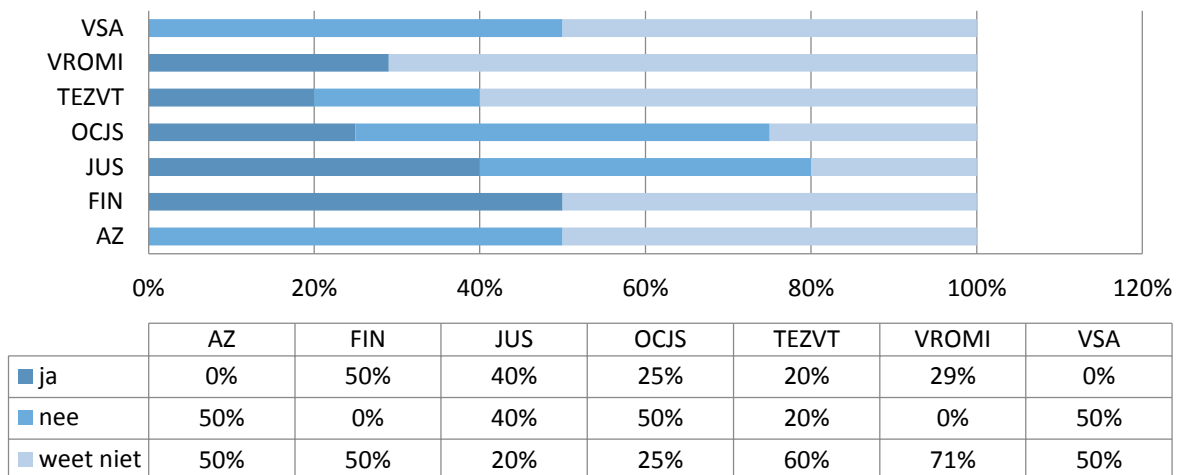
Volgens de ontwerp-landsverordening tot wijziging van enkele landsverordeningen ter aanscherping van integriteitsvoorschriften zal, bij het verkrijgen van kracht van wet van het ontwerp, de Minister van Algemene Zaken bij ministeriele regeling de Gedragscode vaststellen.

2.4.2.13. Ambtsmisdrijven (Wetboek van Strafrecht, tweede boek, titel XXVIII, artt. 2.344 – 2.364), ambtsovertredingen (derde boek, titel VII, artt. 3.60 – 3.68), schendingen van geheimen (tweede boek, titel XIV)

In het Wetboek van Strafrecht worden bepaalde vormen van valsheid in geschrifte, corruptie, fraude, aannemen van geschenken, belangenverstremgeling en misbruik van gezag en bevoegdheden aangemerkt als ambtsmisdrijven en strafbaar gesteld. Bij ambtsovertredingen kan gedacht worden aan het nalaten door een ambtenaar aan bepaalde formaliteiten te voldoen, aan het onder zich houden van relevante documenten, aan het zonder verlof kopiëren van documenten voor een ander dan bevoegd gebruik. Ambtsovertredingen worden veelal met geldboetes bestraft.

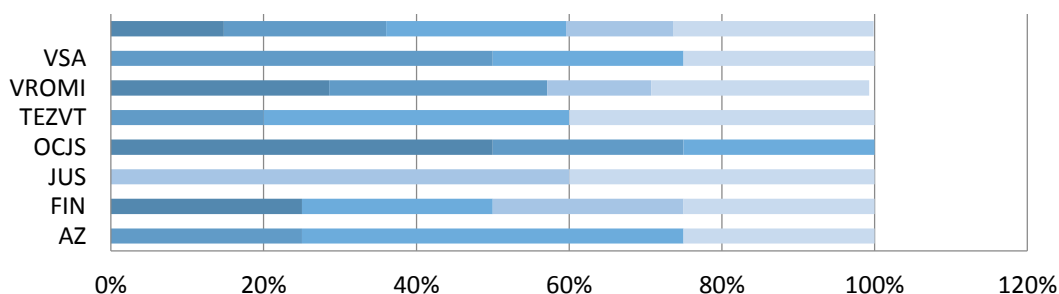
Toelichting op artikel 84, zevende lid LMA: Indien blijkt dat er zich daadwerkelijk een inbreuk op de integriteit heeft voorgedaan, zullen de nodige maatregelen worden getroffen. Afhankelijk van het concrete geval, kunnen dat zijn disciplinaire straffen of het doen van aangifte bij het Openbaar Ministerie ingevolge artikel 200 van het Wetboek van Strafvordering. Volgens de Gedragscode voor ambtenaren wordt er aangifte gedaan wanneer er sterke aanwijzingen dat een strafbaar feit is gepleegd.

Wordt altijd aangifte gedaan in geval van vermoedens van ambtsmisdrijf/overtreding?

Uit de enquête resultaten blijkt dat 24% van de geënquêteerden van mening dat er **altijd** aangifte wordt gedaan. Anderzijds meent 27% dat dat niet het geval is en de helft van de ondervraagden weet het niet. In bovenstaande grafiek staan de resultaten per ministerie op de vraag of er altijd aangifte wordt gedaan.

Wie beoordeelt de ernst van de schending?

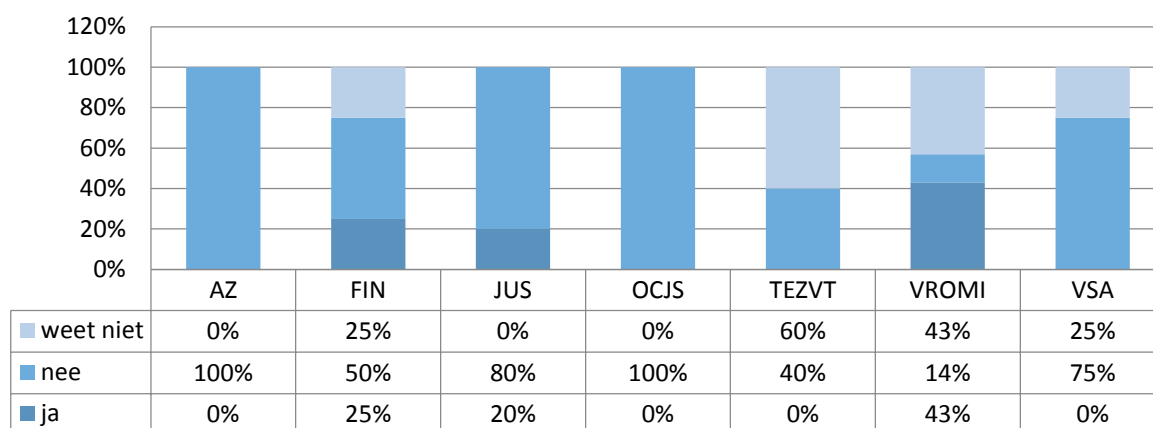
	AZ	FIN	JUS	OCJS	TEZVT	VROMI	VSA	
Bevoegd gezag	0%	25%	0%	50%	0%	29%	0%	15%
SG	25%	0%	0%	25%	20%	29%	50%	21%
Verantw. Minister	50%	25%	0%	25%	40%	0%	25%	24%
Dienst hoofd	0%	25%	60%	0%	0%	14%	0%	14%
weet het niet	25%	25%	40%	0%	40%	29%	25%	26%

Ook uit de verdiepende interviews blijkt dat het voor vrijwel niemand duidelijk is of er afspraken zijn wie de ernst van de schending beoordeelt en wie, als dat nodig is, aangifte doet bij het OM (Openbare ministerie). Zelfs binnen ministeries is het niet helder wie de ernst van de schending beoordeelt en wie aangifte doet (zie grafiek en tabel hierboven).

2.4.2.14. Risico analyses

Geanalyseerd kan worden welke werkprocessen en functies in die processen minder of meer kwetsbaar zijn, een kleiner of groter risico vormen voor schendingen en inbreuken op de integriteit van de organisatie of de medewerker daarvan. Het is zinnig deze risico analyses i.v.m. de integriteit toe te passen op de verschillende werkprocessen en daarin de meer kwetsbare functies te identificeren. Overigens is nergens "geregeld" dat risico analyses plaats moeten vinden.

Zijn binnen uw organisatie risico analyses uitgevoerd?

Van alle ondervraagden weet gemiddeld 15% dat er risico analyses op kwetsbare werkprocessen en functies hebben plaatsgevonden. Uit de interviews blijkt dat er wel is gekeken naar de kwetsbaarheid van de werkprocessen binnen het ministerie van Financiën. Er zijn daar controle mechanismen

ingebouwd die malversaties moeten tegengaan. Bij ministeries als OCJS en AZ zijn geen risico analyses gedaan, aldus de geënuqueterden. Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, is per ministerie zeer verschillend geantwoord op deze vraag. Uit interviews blijkt dat binnen het ministerie van AZ “aandacht” bestaat voor risico analyses. Bij Afdeling Burgerzaken zou een risico analyse van de werkprocessen zijn gedaan. De Rekenkamer heeft deze stelling niet kunnen verifiëren.

2.5 Korps Politie Sint Maarten

Voor het onderzoek naar de uitwerking, uitvoering en handhaving van de integriteitszorg binnen het “instituut” Korps Politie, is gebruik gemaakt van regelingen met betrekking tot integriteit uit het Lbham, houdende regels over de rechtspositie van ambtenaren van politie van het Korps Politie Sint Maarten. Tijdens het interview met de hoofdcommissaris bleek dat dit Lbham in materiele zin wel wordt toegepast, maar, hoewel naar de letter van de wet correct afgekondigd, nooit in werking is getreden. Momenteel vindt overleg met de vakbonden plaats omtrent een nieuwe rechtspositieregeling.

2.5.1. Eed/belofte (artikel 26)

Iedere ambtenaar van politie, ook het administratieve personeel legt de eed af in handen van de minister van Justitie. De eed is een belangrijk onderdeel van het politievak. De afdeling P&O van het Korps houdt bij wie wel en wie nog niet de eed heeft afgelegd. Het aanspreken op integriteit is een vast onderdeel van functioneringsgesprekken en vindt daarnaast plaats tijdens dagelijkse briefings door de leidinggevenden.

2.5.2. Ambtsverplichtingen (artikel 96) / Gedragscode, Beroepscode

De ambtenaar van politie verricht zijn functie nauwgezet en ijverig en gedraagt zich als een goed ambtenaar van politie betaamt, etc. etc. Het Korps Politie kent een Gedragscode, overgenomen van de Nederlandse Antillen en meer bekend onder de naam Beroepscode voor de ambtenaar van Politie. De code vormt een onderdeel van de opleiding. De Beroepscode is *“het geheel van vastgelegde gedragsregels en richtlijnen, geformuleerd met het doel om de beroepsbeoefenaars, van hoog tot laag, een handvat aan te reiken om adequaat te reageren in verschillende situaties bij het uitvoeren van hun werkzaamheden, zowel binnen als buiten de organisatie”*.

In de Gedragscode/ Beroepscode zijn geen regelingen opgenomen m.b.t. “draaideurconstructies” en “klokkenluidersregelingen”. Het komt wel voor dat specialisten worden aangehouden als ze de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Hierover worden afspraken met de vakbonden gemaakt. De functie komt wel vacant; de specialist wordt op contractbasis ingehuurd.

2.5.3. Geheimhoudingsplicht (artikel 97)

Geheimhouding is via de eed geregeld dit staat ook in de Beroepscode en is onderdeel van de rechtspositieregeling. Contacten met de Staten en met de pers lopen via de eigen PR-afdeling. Informele contacten worden niet voorkomen maar leiden zelden tot lekkages. Een van de geïnterviewden meldt dat hij in de twee jaar dat hij bij het Korps werkt nog geen geval kent van lekken uit een opsporingsonderzoek.

2.5.4. Dienstkleding (artikel 98)

Er is een ministeriele beschikking met algemene werking m.b.t. de dienstkleding. De ambtenaar van politie draagt een uniform en onderscheidingstekens verplicht, zoals die hem vanwege de dienst zijn verstrekt. Misbruik van uniform komt niet voor. De enkele keer dat misbruik is gemaakt van een legitimatiebewijs, is aangepakt.

2.5.4. Nevenfuncties/belangenverstremgeling (artikel 105)

Het is de ambtenaar van politie, indien daardoor de behoorlijke vervulling van zijn plichten als ambtenaar van politie in gevaar worden gebracht of het aanzien van zijn ambt wordt geschaad, verboden om nevenfuncties uit te oefenen, nevenbetrekkingen te aanvaarden etc.

Er is nog geen nadere regeling op het punt van nevenfuncties. Volgens een geïnterviewde, komt de organisatie van ver, er is al veel verbeterd. Op de punten van nevenfuncties en belangenverstremgeling wordt samengewerkt met het integriteitsproject van het land.

2.5.5. Geschenkenregeling (artikel 106)

Hoe de politieambtenaar om dient te gaan met het al of niet aanvaarden van geschenken, beloften etc., staat in de Beroepscode. Uit het interview blijkt dat het Korps ernaar streeft dat geen enkel geschenk, (dat niets) mag worden aangenomen. Dat geeft het meeste duidelijkheid.

2.5.6. Gebruik overheidsgoederen (artikel 108)

Er zijn regelingen voor het gebruik van dienstauto's. Een aantal leidinggevenden en specialisten beschikken *qualitate qua* over een dienstauto, ook voor piketdiensten. Er is een telefoonregeling, maar die functioneert slecht. De geïnterviewden pleiten voor aanvullende uitvoeringsregelingen die meer duidelijkheid geven over de rollen van de aanbieder (Facilitaire zaken) en de afnemer (politie) van bepaalde diensten en producten (telefoons, computers). Volgens de respondenten, ontbreekt het voor wat betreft het gebruik van deze overheidsgoederen aan een behoorlijk financieel management, zodat niet gestuurd kan worden op extreem gebruik en misbruik.

2.5.7. Disciplinaire straffen (hoofdstuk X)

Er zijn beleidsafspraken met betrekking tot het opleggen van disciplinaire straffen. Schendingen van integriteit worden te allen tijde disciplinair aangepakt en zo nodig bestraft. Disciplinaire straffen worden opgelegd door de minister van Justitie. Het Korps volgt de beleidslijn om eerst een strafrechtelijk onderzoek af te ronden (tijdens het onderzoek heeft de verdacht het recht om te zwijgen) en daarna eventueel pas het disciplinaire traject in te gaan (verdachte moet verplicht meewerken).

2.5.8. Landsverordening materieel ambtenarenrecht (artt. 72, 73 en 80)

Volgens artikel 95 van het Besluit rechtspositie Korps Politie Sint Maarten is hoofdstuk VII van de LMA (integriteitsregelingen) niet van toepassing, behalve de artt. 72,73 en 80.

Voor de vergoeding van reis- en verblijfskosten werd eerder de oude regeling van het bestuurscollege van het eilandgebied toegepast; sinds kort worden de "beleidsregels reis- en verblijfskosten 2013" toegepast. Er zijn geen regelingen voor reizen met eigen vervoer.

Er bestaan geen regelingen die vergoeding van kosten mogelijk maken die op geen enkele manier gedeclareerd kunnen worden.

2.5.9. Ambtsmisdrijven/ambtsovertredingen (wetboek van strafrecht)

Binnen de Politie zijn verschillende procedures mogelijk m.b.t. het doen van aangifte van het vermoeden van een strafbaar feit of overtreding. Het Bureau Interne zaken (BIZ) is meestal de aangewezen partij om onderzoek te doen naar vermeende misstanden. BIZ kan ook een onderzoek starten zonder aangifte. De hoofdofficier van het OM kan bepalen dat de Landsrecherche het onderzoek doet, meestal van strafrechtelijke aard. Aangifte kan worden gedaan bij het OM, maar ook direct bij de Landsrecherche. De minister heeft geen rol in deze procedure.

2.5.10. Risico analyses

Binnen de politie zijn een paar risico analyses gemaakt en wel van de procedures rond maaltijdbonnen en telefoonkosten.

3. Conclusies

3.1 Algemene Conclusies

3.1.1. Integriteit infrastructuur

De infrastructuur van organieke wetgeving op het gebied van de zorg voor integriteit is op orde. De formele wetgever heeft aan de opdracht van artikel 101 van de Staatsregeling om bij landsverordening regels te stellen teneinde de rechtmatigheid en integriteit van het bestuur en het bestuurlijk handelen alsmede de deugdelijkheid van het financieel beheer te waarborgen, voldaan. In de toelichting op dit artikel uit de Staatsregeling worden met name de Landsverordening integriteitbevordering ministers en de Landsverordening registratie en financiën politieke partijen genoemd. Deze landsverordeningen hebben kracht van wet sinds de invoering van de landsstatus voor Sint Maarten per 10 oktober 2010. Per die datum is voor de ambtelijke organisatie ook een op het gebied van integriteit gemoderniseerde Landsverordening materieel ambtenarenrecht (LMA) in werking getreden. De bekende integriteitsonderwerpen als het afleggen van de eed, nevenfuncties, het aanvaarden van geschenken, het gebruik van overheidsgoederen, geheimhouding, vertrouwenspersonen zijn geregeld in de LMA. De Algemene Rekenkamer heeft tijdens haar onderzoek niet kunnen constateren dat een essentiële formele verordening op het gebied van integriteit ontbreekt.

3.1.2. Uitvoeringsregelingen

De Algemene Rekenkamer constateert dat veel formele verordeningen op het gebied van integriteit, drie en een half jaar na het intreden van de status van land en dus ook drie en een half jaar na het inwerking treden van de verordeningen, niet of nauwelijks worden uitgevoerd of dat pas onlangs met de uitvoering een begin is gemaakt. Na drie Kabinetten is nauwelijks een begin gemaakt met de uitvoering van de Landsverordening integriteitbevordering ministers. Alleen de inkomende ministers van het derde kabinet Wescot (Wescot-III) hebben de in de verordening bedoelde verklaring omtrent zakelijke belangen en nevenfuncties, zij het veel te laat, ingediend. Uittredende ministers van voorgaande kabinetten hebben de vereiste verklaringen na aftreding niet ingediend. Op grond van de Landsverordening zou het niet indienen strafbaar zijn. Dit jaar vinden verkiezingen plaats. De eerste initiatieven zijn genomen om de Landsverordening registratie en financiën politieke partijen uit de voeren. In dit verband is kortgeleden de Electorale Raad benoemd en ingesteld. De Landsverordening non activiteitstelling politieke gezagsdragers is niet uitgevoerd.

3.1.3. Ontbrekende regelgeving

De Algemene Rekenkamer constateert dat verschillende regelingen uit de formele verordeningen de regering de opdracht geven nadere regels te stellen met concrete uitvoeringsnormen. De Rekenkamer moet daarbij vaststellen dat vrijwel geen enkele uitvoeringsregeling tot stand is gekomen.

- Landsverordening integriteitsbevordering ministers: artikel 8, tweede lid. Het Reglement voor het register waarin de schriftelijke verklaringen worden opgenomen, ontbreekt.
- Landsverordening integriteitsbevordering ministers, artikel 9, derde lid. Het Lbham ter regeling van de bewaring en vernietiging van schriftelijke verklaringen e.d., ontbreekt.
- Landsverordening registratie en financiën politieke partijen, artikel 12. Het Lbham ter regeling van de geldelijke voorzieningen van de leden en plv. leden van de Electorale Raad ontbreekt.
- Landsverordening rechtspositieregeling griffier van de Staten: het Reglement van de Staten waarbij aan de griffier een onkostenvergoeding voor gebruik van auto en telefoon kan worden toegekend, ontbreekt.
- Landsverordening rechtspositieregeling griffiepersoneel Staten: het Reglement van de Staten waarin bezoldiging en toelagen worden toegekend, ontbreekt.
- Comptabiliteitsverordening, artikel 47. Het Lbham waarin nadere regels worden gesteld voor de wijze waarop een aanbesteding wordt ingericht en uitgevoerd, alsmede voor de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het afwijken van de procedure van de openbare aanbesteding in het algemeen belang, ontbreekt.

- LMA. Nadere regels met betrekking tot de procedure van schriftelijk aanvragen van toestemming voor nevenwerkzaamheden, ontbreken
- LMA. Nadere regels met betrekking tot het aannemen van geschenken, ontbreken.
- LMA. Nadere regels in de vorm van een Lbham met betrekking tot de dienstkleding, ontbreken.
- LMA. Nadere regels in de vorm van een Lbham in verband met de vergoeding van verblijfskosten tijdens dienststreizen, ontbreken. Ze bestaan in de vorm van beleidsregels.
- LMA. Nadere regels omtrent de registratie en het gebruik van gegevens in handen van vertrouwenspersonen, ontbreken.
- LMA. Nadere regels ter zake de registratie en het gebruik van gegevens in verband met het melden van een vermoeden van inbreuk op integriteit, ontbreken.

3.1.4. Gebrek aan uniformiteit

Uit de enquête over de LMA-integriteitsonderwerpen, ingevuld door 30 ambtenaren, blijkt dat op vrijwel elke vraag over een integriteitsonderwerp, verschillend is geantwoord. Van de 30 respondenten is het merendeel “bevoegd gezag” als Secretaris-Generaal of als hoofd van een dienst. Sommigen denken dat een bepaalde uitvoeringsregeling voorhanden is of een beleidsafpraak, anderen weten het niet. Procedures worden verschillend uitgelegd. Ook op de vraag of regels worden nageleefd, en zo ja, door wie, wordt verschillend gereageerd. Sommigen gaan ervan uit dat meldingen worden geregistreerd, anderen weten het niet.

Kortom: vrijwel alle respondenten leggen en voeren de LMA-regelingen op hun eigen manier uit. Meestal, niet altijd, vindt per ministerie een eenduidige uitvoering van een regeling plaats. Coördinatie van interpretatie en uitvoering van LMA-regelingen voor de gehele ambtelijke organisatie, vindt niet of nauwelijks plaats. Er is geen garantie dat binnen de ambtelijke organisatie “in gelijke gevallen, gelijk wordt gehandeld”.

3.1.5. Behoefte aan normering

De Algemene Rekenkamer kan niet anders dan tot de conclusie komen dat het ontbreken van behoorlijke uitvoeringsregelingen er de oorzaak van is dat ieder ministerie, ieder bevoegd gezag, de LMA-regelingen, op zijn eigen wijze invult en uitvoert. De LMA bevat op het gebied van integriteit normen die redelijk abstract zijn. Om te bereiken dat door de verschillende bevoegde gezagen en de verschillende ministeries in gelijke gevallen gelijk wordt gehandeld, dient de normering van de regelingen nader geconcretiseerd te worden. Daarvoor dienen uitvoeringsregelingen. Die ontbreken veelal.

3.1.6. Gedragscode

De Algemene Rekenkamer constateert dat alleen de Algemene Rekenkamer en de Raad van Advies een Gedragscode voor het functioneren van hun bestuursleden kennen. Er bestaat een Gedragscode voor ambtenaren van de overheid. Deze Gedragscode wordt door ongeveer de helft van de ondervraagden niet gekend. De Rekenkamer heeft niet kunnen bepalen of de ambtelijke organisatie zeer actief omgaat met deze Gedragscode.

3.1.7. Verantwoordelijkheid voor integriteitszorg

Uit de enquêtes en uit de interviews is gebleken dat het onduidelijk wie in de ambtelijke organisatie voor welke integriteitsonderwerpen verantwoordelijk mag worden gesteld. Van welke ambtelijke dienst mogen initiatieven worden verwacht op het gebied van de doorontwikkeling van de zorg voor integriteit. Vele respondenten achten P&O de aangewezen afdeling voor deze doorontwikkeling. Anderen wijzen het Bureau Integriteit i.o. aan om voor de doorontwikkeling zorg te dragen. De Algemene Rekenkamer constateert onduidelijkheid in verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het terrein van integriteitszorg. De Algemene Rekenkamer heeft kennis genomen van de plannen van de regering met het Bureau Integriteitszorg op dit punt, althans zoals weergegeven in de ontwerp-landsverordening tot wijziging van enkele landsverordeningen ter aanscherping van integriteitsvoorschriften.

3.2 Specifieke conclusies

3.2.1. Staten

Statenleden worden gekozen en vallen voor wat betreft integriteit onder de Staatsregeling (t.w. artt. 50, 51, 53, 56). Artikel 50 regelt dat Statenleden die bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak zijn veroordeeld tot vrijheidsstraffen wegens het begaan van bepaalde, zware, strafbare feiten, het lidmaatschap van de Staten van rechtswege verliezen. In het tweede lid van dit artikel is een voorziening getroffen voor het geval jegens een Statenlid bepaalde daden van vervolging worden toegepast en deze weigert zijn functie neer te leggen. Indien dit Statenlid in voorlopige hechtenis is genomen en nog niet onherroepelijk is veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens het begaan van bepaalde zware strafbare feiten, wordt hij van rechtswege geschorst.

De vervolging van Statenleden vindt plaats volgens de regels van de Landsverordening vervolging politieke gezagsdragers. Statenleden hebben een voorbeeldfunctie. Zij dienen zich verre te houden van zaken die een smet kunnen werpen op hun functie. Dit doet zich in het bijzonder voor bij het begaan van strafbare feiten door Statenleden. In een dergelijk geval is het aan betrokkene **zelf** de afweging te maken of grenzen worden overschreden waardoor een goede taakuitoefening in het gedrang komt. Artikel 50 geeft de zware en gekwalificeerde normen aan op grond waarvan een Statenlid in ieder geval van rechtswege ontzet wordt uit zijn functie of geschorst.

3.2.2. Representatiekosten

Op grond van de Landsverordening bezoldiging politieke gezagsdragers ontvangen de ministers een toelage van 6% van hun bezoldiging voor representatie. De Rekenkamer beschikt over de "*ministers debit card policy*". Middels deze regeling kan men behalve de 6% tot een bedrag van NAf 2700,- declareren voor representatiekosten ten laste van de debit card.

3.2.3. Auto en telefoon

Op grond van de Landsverordening bezoldiging politieke gezagsdragers ontvangen ministers een vergoeding voor het zakelijk gebruik van auto en telefoon. Op grond van de landsverordening vergoeding reis- en verblijfskosten ministerraad ontvangen de ministers een maandelijkse vergoeding van NAf 500 voor vervoerskosten. De Algemene Rekenkamer constateert dat de ministers naast deze vergoedingen de beschikking hebben over een door de overheid ter beschikking gestelde dienstauto (MR- nummers) waarvan de kosten voor rekening van de overheid komen.

3.2.4. Aanbesteden

De Algemene Rekenkamer heeft begrepen uit de enquêtes en uit de interviews dat toch met enige regelmaat wordt afgeweken van de in de Comptabiliteitsverordening voorgeschreven openbare aanbesteding. Die afwijking van de norm "openbaar aanbesteden" indien bepaalde bedragen worden overschreden, wordt gegoten in de vorm van een landsbesluit op voordracht van de Minister van Financiën met als overweging dat het algemeen belang zich verzet tegen uitstel van aanbesteding. De Comptabiliteitsverordening vraagt om een Lbham waarin nadere regels worden gegeven voor de inrichting e.d. van de openbare aanbesteding. Die Lbham is er niet. De Rekenkamer constateert dat aanbestedingen zeer "integriteitsgevoelig" zijn en dat ook op dit terrein het aan nadere normering ontbreekt.

3.2.5. Corporate Governance Council

De Rekenkamer heeft niet kunnen bevestigen het landsbesluit ter vaststelling van een verdeelsleutel van de kosten verbonden aan het functioneren van de Corporate Governance Council bestaat. De Rekenkamer heeft daarom niet kunnen vaststellen dat de financiering van de CGC goed geregeld is. Het functioneren van de CGC kan hierdoor beïnvloed worden.

3.2.6. Secretarissen hoge colleges van staat

De Algemene Rekenkamer constateert dat zowel voor de secretaris van de AR als voor de secretaris van de RvA de bekende LMA-integriteitsaspecten rechtspositioneel niet van toepassing zijn.

3.2.7. Ombudsman

De Algemene Rekenkamer constateert dat de Ombudsman een eigen "*resolution*" hanteert voor gebruik en onderhoud van dienstauto's.

3.2.8. Leerkrachten

De Algemene Rekenkamer constateert dat de zorg voor integriteit voor de leerkrachten van het openbaar onderwijs (zij vallen onder de LMA) nog nauwelijks geregeld is en dat het ministerie daarvoor geen ondersteuning krijgt van de “professionals” op dit terrein bij P&O. De Rekenkamer heeft niet kunnen vaststellen of leerkrachten beëdigd zijn.

3.2.9. Eed/belofte

De Algemene Rekenkamer kan niet constateren precies hoeveel ambtenaren niet zijn beëdigd, sinds de beëdiging niet meer in handen van de Gouverneur plaatsvindt. Uit information (werkdocument Excel sheet) van P&O blijkt dat het aantal rond de 250 ligt.

3.2.10. Mobiele telefoon

De Algemene Rekenkamer komt tot de conclusie dat de uitgifte van door de overheid (afdeling facilitaire Zaken) verstrekte mobiele telefoons en computers, onvoldoende geregeld is en dat er nauwelijks controle is op het gebruik van de computers en met name van de mobiele telefoons. De Rekenkamer heeft niet kunnen vaststellen of er iets gebeurt bij excessief gebruik.

3.2.11. Geschenken

De Rekenkamer constateert dat er binnen de overheid geen formele regeling is voor het aannemen van kleine geschenken. Waar sommige ministeries het aannemen van kerstpakketten e.d. toelaten, proberen andere ministeries het aannemen van kerstpakketten e.d. tegen te gaan of te verbieden. Bij de Politie wordt geen enkel geschenk geaccepteerd.

3.2.12. Omgang tussen ambtenaren en Statenleden en “persinstructie”

De Algemene Rekenkamer concludeert dat er geen voor de ambtelijke organisatie uniform geldende regeling is voor de omgang van ambtenaren met de pers en met Statenleden. Een enkel ministerie zegt een “persinstructie” te gebruiken. De Rekenkamer heeft die persinstructie niet ontvangen en dus niet kunnen beoordelen.

3.2.13. Reis- en verblijfskosten

De Algemene Rekenkamer heeft kennis genomen van de onlangs inwerking getreden “beleidsregels t.a.v. dienstreizen en vergoedingen voor reis- en verblijfskosten voor overheidsdienaren”. De LMA regelt in artikel 72 dat nadere regels met betrekking tot de vergoeding van verblijfskosten de vorm van een Lbham moeten hebben. De regels hebben nu de vorm van “beleidsregels”. De wetgever schrijft de vorm van een Lbham voor. Immers regelingen met betrekking tot vergoedingen en declaraties zijn extreem integriteitsgevoelig. Daarom ligt een zwaardere vorm van regelgeving voor de hand.

3.2.14. Vermoeden van inbreuk op integriteit

De Rekenkamer constateert dat de procedures met betrekking tot het melden van een vermoeden van inbreuk op integriteit veel onduidelijkheden oproepen en ook verschillend worden uitgevoerd. Het functioneren van vertrouwenspersonen kan in de toekomst meer perspectief bieden aan “melders” van inbreuken. In de ontwerp-landsverordening ter aanscherping van integriteitsregels wordt de procedure van melden van integriteitsregels geherformuleerd.

3.2.15. Risico analyse

De Rekenkamer heeft het aantal risico analyses dat heeft plaatsgevonden of die plaatsvinden t.b.v. integriteitsschendingen kwetsbare functies en/of werkprocessen niet kunnen bevestigen. Er is informatie ontvangen dat risico analyses bij de Politie, onderdelen van Financiën en bij Burgerzaken plaatsvinden (hebben plaatsgevonden).

3.2.16. Politie

De Algemene Rekenkamer constateert dat op basis van de ontvangen informatie, de politieorganisatie verder is met het op orde brengen van de integriteitszorg dan de ambtelijke organisatie.

4. Aanbevelingen

4.1 Het stelsel van integriteitszorg kent twee onderdelen:

- Organisatorische maatregelen, regelgeving, risico analyses, controles en meldings- en onderzoeksprocedures. Dit zijn de zogenaamde *hard controls*.
- Bevorderen van een integere organisatiecultuur, bijv. door dilemmatrainingen, themabijeenkomsten, awareness trainingen en voorbeeldgedrag van management. Dit zijn de zogenaamde *soft controls*.

De voorliggende nulmeting heeft zich vooral gecontroleerd op de vraag welke regelgeving op het gebied van integriteit er is, of die is uitgewerkt en of die wordt uitgevoerd. Het betreft dus een onderzoek naar een belangrijke “*hard controls*”.

De Algemene Rekenkamer adviseert de regering zich in eerste instantie vooral te focussen op de *hard controls* en met name op het uitvoeren van belangrijke integriteitswetgeving en het ontwikkelen van de diverse uitvoeringsregelingen. Naar de mening van de Rekenkamer heeft een focus op de “*soft controls*” pas echt waarde als daarvoor een basis is gelegd in de organisatie met behoorlijke wet- en regelgeving op het gebied van integriteitszorg, met afgeronde risicoanalyses zodat met weet welke werkprocessen in de organisatie en welke functies kwetsbaar zijn voor integriteitsschendingen en met zuivere procedures voor het melden en onderzoeken van vermoedens van integriteitsschendingen.

4.2 Implementatie van wetgeving

Onder verantwoordelijkheid van de regering dient veel meer aandacht te worden gegeven aan de uitvoering van de belangrijke formele integriteitsverordeningen. De Landsverordening integriteitsbevordering ministers is van groot belang voor integer bestuurlijk handelen en dus voor het tegengaan van belangenverstrengeling en het vermengen van zakelijke privé belangen met bestuursdaden. Daarom is in deze verordening opgenomen dat ook vertrekkende ministers de bekende verklaring omtrent zakelijke belangen, deelnemingen e.d. moeten opgeven. Alleen op deze manier kan duidelijk worden wat gedurende de ambtsperiode is gebeurd. De wetgever heeft ook gekozen om in de verordening het niet indienen van de verklaring door vertrekkende ministers strafbaar te stellen.

Ook de uitvoering van de Landsverordening registratie en financiering politieke partijen is van belang. De daarin opgenomen plicht voor politieke partijen om zich als rechtspersoonlijke vereniging te laten registreren bij de Electorale Raad bevordert de transparantie in het functioneren van politieke partijen. De daarin opgenomen regels met betrekking tot de financiering van politieke partijen zien vooral op beperkingen in het ontvangen van giften aan politieke partijen. Het doel daarvan is het voorkomen van belangenverstrengeling. De Rekenkamer heeft begrepen dat nu met de uitvoering van deze verordeningen een eerste begin is gemaakt. De Rekenkamer pleit voor een versnelde volledige uitvoering van de verordeningen.

4.3 Uitvoeringsregelingen

In de conclusies zijn alle uit formele wetgeving op het gebied van integriteit voortvloeiende uitvoeringsregelingen opgenomen, die nog niet zijn ontwikkeld (Hoofdstuk 3). De Algemene Rekenkamer heeft eveneens geconcludeerd dat juist als gevolg van het ontbreken van “concrete normering”, zoals die in uitvoeringsregelingen dient te zijn opgenomen, elke vorm van gecoördineerde uitvoering van de meer abstracte normen uit de formele regelgeving, ontbreekt. Het kan daarom gebeuren dat in gelijke gevallen verschillend wordt gehandeld. De Algemene Rekenkamer pleit er met klem voor dat de ontbrekende uitvoeringsregelingen nu versneld, bijvoorbeeld in de vorm van een wetgeving technische Task Force, worden ontwikkeld.

4.4 Bureau Integriteit

Aan het feit dat tot nu toe met name de uitvoeringsregelingen niet zijn ontwikkeld, kunnen ongetwijfeld capaciteitsproblemen ten grondslag hebben gelegen. De Rekenkamer heeft deze stelling van een aantal respondenten vernomen maar heeft de stelling niet kunnen bevestigen. Volgens de Rekenkamer spelen ook andere factoren een rol. De Rekenkamer heeft naar aanleiding van het

onderzoek geconcludeerd dat er onduidelijkheid bestaat over de vraag *wie nu verantwoordelijk is voor wat* op het gebied van integriteitszorg. Veel respondenten meenden dat de afdeling P&O de hoeder is van de LMA-integriteit en dat moet blijven. Anderen, met name de vertegenwoordigers van het ministerie van AZ menen dat het Bureau Integriteit in oprichting, “the lead” moet nemen op het gehele gebied van de integriteitszorg. Volgens de Toelichting op de ontwerp-landsverordening waarin o.a. het Bureau Integriteit deze belangrijke rol toebedeeld krijgt, rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid van de minister van Algemene Zaken, krijgt het Bureau ook de taak: opstellen van regelgeving. De ontwerp-taakstelling van het Bureau Integriteit is eigenlijk een combinatie van de eerder genoemde *hard controls* en de *soft controls*. Naar het oordeel van de Rekenkamer vraagt deze enorme taakstelling op het gebied van integriteitszorg om een kwalitatief zeer sterk bezet Bureau Integriteit opdat het gaat beschikken over een grote “doorzettingsmacht” richting de gehele ambtelijke organisatie, ook op het gebied van de *hard controls*.

De Rekenkamer is niet overtuigd dat het Bureau Integriteit op korte termijn deze doorzettingsmacht zal verkrijgen en of het Bureau in dit kader met prioriteit kan werken aan de totstandkoming van de noodzakelijke uitvoeringsregelingen op het gebied van integriteitszorg. Alvorens dit Bureau operationeel is dient het traject van wijziging en vaststelling van enkele landsverordeningen plaats te vinden, waarna het Bureau formeel kan worden opgebouwd en geoperationaliseerd (middelen e.d.). Het ontwikkelen van de uitvoeringsregelingen verdient prioriteit. Via de eerder voorgestelde Task Force (aanbeveling 4.3) zou alvast een start kunnen worden gemaakt met het ontwikkelen van de uitvoeringsregelingen, bij voorkeur onder de voorlopige verantwoordelijkheid van de afdelingen P&O en JZW.

4.5 Gedragscodes

Als de noodzakelijke uitvoeringsregelingen zijn opgesteld, zal blijken welke concrete normen op het gebied van integriteitszorg nog niet zijn geregeld en welke normen uit de wet- en regelgeving nog nadere toelichting behoeven. De Algemene Rekenkamer beveelt aan deze ontbrekende normen (draaideurconstructies, klokkenluidersregelingen, maar ook geschenkenregelingen, vergoeding kosten van meereizende echtgenoten, vergoeding verlengd verblijf, vergoeding kosten behoud professionaliteit, vakbladen etc.) op te nemen in een te ontwikkelen Gedragscode.

Deze aanbeveling geldt dan vooral voor de Staten en voor de Ministerraad. De Rekenkamer is een voorstander van het ontwikkelen van een Gedragscode. Het opnemen van de ontbrekende normen en toelichtende normen op het gebied van integriteitszorg in de Reglementen van Orde voor deze instituten vindt de Rekenkamer minder voor de hand liggend. Deze keuze werd tijdens de interviews geopperd. De RvO's zien vooral op de regeling van de vergaderingen van de Staten en van de Ministerraad en niet zozeer op het integer handelen van Statenleden en Ministers gedurende “alledag”. De Gedragscode voor de ambtenaren overheid Sint Maarten moet worden herzien en een “status” worden gegeven bijvoorbeeld door hem vast te stellen bij landsbesluit of ministeriele regeling.

4.6 Eedaflegging

De Algemene Rekenkamer beveelt aan een campagne in te richten gericht op de versnelde afleggen van de eed of belofte van alle ambtenaren die dat nog niet hebben gedaan. Dat geldt ook voor de leerkrachten in het openbaar onderwijs.

4.7 Aanbesteden

Vanwege de integriteitsgevoeligheid van de “aanbestedingen” beveelt de Algemene Rekenkamer aan de in artikel 47 van de Comptabiliteitsverordening voorgeschreven Lbham waarin nadere regels worden opgenomen m.b.t. de inrichting van openbare aanbestedingen e.d., versneld te laten ontwikkelen.

BIJLAGE I

Inventarisatie van wet- en regelgeving op het gebied van integriteitszorg

De Rekenkamer heeft de onderstaande verordeningen en uitvoeringsregelingen die aspecten van integriteit regelen per aangegeven instituut geïnventariseerd.

Staten:

Staatsregeling

Art. 50: van rechtswege verlies lidmaatschap Staten en schorsing als lid;

Art. 51: tweede lid: incompatibiliteiten;

Art. 53: belangenverstremming/zuivere besluitvorming;

Art. 55: evenwichtig verkiezingsverloop;

Art. 56: eed, verklaring en belofte.

Landsverordening registratie en financiering politieke partijen (artikelen 14, 27, 28, 29, 31, 33, 37, 38)

- Functioneren Electorale Raad;
- Register rechtspersoonlijkheid bezittende politiek partijen;
- Registers van door politieke partijen ontvangen giften;
- Jaarverslagen en financiële verslagen politieke partijen.

Landsverordening non activiteit stelling politieke gezagsdragers

Landsverordening vergoeding reis- en verblijfskosten Staten leden (artikelen 3, 4)

- Verblijfsvergoeding;
- Andere algemeen werkende declaratieregelingen.

Landsverordening bezoldiging politieke gezagsdragers (artikelen 3.1, 3.3)

- andere regelingen vergoeding representatie;
- regelingen vergoeding kosten zakelijk gebruik auto en telefoon.

Landsverordening vervolging politieke gezagsdragers

Landsverordening rechtspositieregeling griffier (artikelen 2.2, 2.3, 8, 9)

- nevenfuncties;
- onkostenvergoedingen bij "reglement van de Staten";
- integriteitsregels.

Landsverordening rechtspositieregeling griffiepersoneel Staten (art. 3)

- Reglement Staten ter regeling bezoldiging en toelagen;
- Gedragscode ambtenaren.

Gedragscode

Ministerraad:

Staatsregeling

Art. 34: derde lid: incompatibiliteiten;

Art. 35: belangenverstrengeling, zuivere besluitvorming;

Art. 41: eed, verklaring en belofte.

Landsverordening integriteitsbevordering ministers (artikelen 2, 3, 6, 8 e.v., 12)

- Landsbesluit, houdende algemene maatregelen (Lbham) model schriftelijke verklaring;
- Verplichte uitvoeringsregeling (Lbham) en "kan"- bepalingen;

Landsverordening bezoldiging politieke gezagsdragers (artikelen 3.1, 3.3)

- Andere regelingen representatiekosten e.d.

Landsverordening vergoeding reis- en verblijfskosten ministerraad (artikelen 3.1, 4.1, 4.2)

- Andere regeling t.b.v. vergoeding kosten (eigen) vervoer;
- Een algemene regeling of besluit per geval voor verblijfskosten in het buitenland.

Landsverordening vervolging politieke gezagsdragers

Landsverordening non activiteit stelling politieke gezagsdragers

Reglement van orde ministerraad (art. 22)

- Zuivere besluitvorming, belangenverstrengeling.

Comptabiliteitsverordening (art. 47)

- Afwijking mogelijk met Landsbesluit;
- Lbham conform art. 47, zesde lid.

Gedragcode

- Gedragcode voor leden ministerraad.

Landsverordening corporate governance (artikelen 3, 4, 8, 9, 10, 12)

- Functioneren corporate governance council (CGC);
- Procedures m.b.t. benoeming en ontslag bestuurders op initiatief minister.

Ambtelijke organisatie:

Landsverordening materieel ambtenarenrecht

Art. 43: eed/ belofte;

Art. 46: werktijden;

Art. 51-56: nevenwerkzaamheden;

Art. 52: zesde lid: registratie opgaven nevenfuncties en beslissingsoverwegingen;

Art. 52: zevende lid: vanwege Minister Algemene Zaken (MinAZ) nadere gestelde regels;

Art. 57: gebruik overheidsgoederen (Regeling gebruik dienstauto's overheid Sint Maarten en gebruik van door overheid verstrekte mobiele telefoons);

Art. 58-60: het aannemen van geschenken;

Art. 59: zevende lid: vanwege MinAZ nadere gestelde regels;

Art. 59: vierde lid: Landsbesluit ter afwijking van norm;

Art. 61: geheimhouding (procedureregels m.b.t. de omgang tussen ambtenaren en Statenleden);

Art. 63-64: dienstkleding;

Art. 63: vierde lid: vanwege MinAZ nadere gestelde regels;

Art. 72: vergoeding van kosten reis- en verblijf;

Art. 72: tweede lid: LbHam ter nadere regeling vergoeding verblijfskosten;

Art. 73: vergoeding van kosten in niet geregelde gevallen;

Art. 82-83: vertrouwenspersonen integriteit;

Art. 83: vijfde lid: vanwege MinAZ nadere gestelde regels;

Art. 84: achtste lid: vanwege MinAZ nadere gestelde regels;

Art. 84: zevende lid: maatregelen in geval van inbreuk op integriteit;

Artikelen 86-102: (Hoofdstuk VIII en IX) disciplinaire straffen en schorsing en ontslag.

Gedragcode ambtenaren Sint Maarten

- Bekendheid;
- Handhaving;
- Toets bij gelegenheid van functioneringsgesprekken.

Regelingen m.b.t. draaideurconstructies

Regelingen m.b.t. bescherming klokkenluiders

Wetboek van Strafrecht

Tweede boek, titel XXVIII, artikelen 2.344 – 2.364: ambtsmisdrijven;

Derde boek, titel VII, artikelen 3.60 – 3.68: ambtsovertredingen;

Tweede boek, titel XIV: schending van ambtsgeheim;

Art. 200 Wetboek van Strafvordering: aangifte bij OM in geval van vermoeden ernstige inbreuk op integriteit.

Risico analyses/kwetsbare werkprocessen/kwetsbare functies

Korps politie Sint Maarten

Besluit rechtspositie korps politie Sint Maarten

Art. 26: eed/belofte;

Art. 96: ambtsverplichtingen;

Art. 97: geheimhoudingsplicht;

Art. 98: dienstkleding;

Art. 98: zesde lid: nadere regels in een “ministeriele beschikking met algemene werking”;

Art. 105: nevenfuncties en belangenverstrengeling;

Art. 106: geschenkenregeling;

Art. 107: terugstortplicht in geval van bezoldiging als bestuurder of toezichthouder van overheidsvennootschap of – stichting;

Art. 108: gebruik overheidsgoederen;

Hoofdstuk X: disciplinaire straffen.

Landsverordening materieel ambtenarenrecht (op basis van artikel 95 Besluit rechtspositie korps politie zijn artikelen 72, 73 en 80 van LMA van toepassing)

Art. 72: vergoeding reis- en verblijfskosten;

Art. 72, tweede lid: Lbham ter regeling vergoeding verblijfskosten

Art. 73: vergoeding kosten in gevallen dat vergoeding elders niet is geregeld.

Gedragscode

Regeling m.b.t. draaideurconstructies

Regeling m.b.t. klokkenluiders (*whistleblower*)

Wetboek van Strafrecht

Tweede boek, titel XXVIII, artikelen 2.344 – 2.364: ambtsmisdrijven;

Derde boek, titel VII, artikelen 3.60 – 3.68: ambtsovertredingen;

Tweede boek, titel XIV: schendingen van geheimen;

Art. 200 Wetboek van Strafvordering: aangifte bij OM in geval van ernstige inbreuk op integriteit.

Risico analyses van kwetsbare werkprocessen/kwetsbare functies

Raad van Advies

Staatsregeling

Art. 72: eed/belofte.

Landsverordening Raad van Advies

Art. 12: eed/belofte secretaris en personeel.

Lbham arbeidsvoorwaarden secretaris en personeel secretariaat

- Nevenfuncties secretaris;
- Rechtspositieaspecten van LMA van toepassing verklaard op rechtspositie secretaris. Hieronder vallen niet de LMA-integriteitsregelingen;
- Benoemingslansbesluit t.b.v. secretaris: nadere regelingen opgenomen m.b.t. vergoeding kosten eigen vervoer en telefoon;
- LMA van toepassing op personeel secretariaat.

Reglement van orde Raad van Advies

Art. 13: nevenfuncties vicevoorzitter en leden;

Art. 14: zuivere besluitvorming;

Art. 15: belangenverstremgeling;

Art. 16: belangenverstremgeling;

Art. 17: zuivere besluitvorming.

Lbham remuneraties vicevoorzitter, leden en plaatsvervangende Leden

- Regelingen voor vergoeding van onkosten voor representatie, vervoer, telefoon, dienstreizen;
- Gebruik dienstauto's.

Gedragcode

Ombudsman

Landsverordening Ombudsman

Art. 4: derde lid: nevenfuncties Ombudsman;

Art. 4: vierde lid: eed/belofte (in handen voorzitter Staten);

Art. 9: Rechtspositionele regelingen voor ambtenaren zijn van toepassing op de Ombudsman.

Daartoe behoren niet de integriteitsregelingen;

Art. 10: Reglement van de Staten ter regeling onkostenvergoeding voor gebruik eigen mobiele telefoon en auto ontwikkeld;

Art. 12 vijfde lid: rechtspositieregelingen van het land zijn van toepassing op personeel bureau van de Ombudsman.

Algemene Rekenkamer

Landsverordening Algemene Rekenkamer

Art. 7: eed/belofte;

Art. 6: onverenigbaarheid van betrekkingen/ambten voor leden, plaatsvervangende leden en secretaris;

Art. 18: zuivere besluitvorming/ belangenverstrengeling.

Reglement van orde

Art. 8: Rekenkamer evalueert jaarlijks zijn eigen functioneren en dat van de secretaris.

Landsbesluit Reglement arbeidsvoorwaarden secretaris

Art. 2: nevenfuncties;

Art. 7: een aantal rechtspositionele LMA-regelingen van toepassing op rechtspositie secretaris; niet de LMA-integriteitsregelingen.

Landsbesluit Reglement arbeidsvoorwaarden personeel Rekenkamer

Art. 2: LMA en andere rechtspositieregelingen voor ambtenaren integraal van toepassing op personeel secretariaat Rekenkamer.

Lbham remuneraties voorzitter, leden en plaatsvervangende leden

- Regelingen voor vergoeding van onkosten voor vervoer, telefoon, dienstreizen.

Gedragscode

Rekenkamer kent gedragscode voor voorzitter, leden en plaatsvervangende leden

General Audit Chamber

Algemene Rekenkamer